

245120

Pěstování KVĚTIN V POKOJI.

Praktický a úplný návod
jak pěstiti, ošetřovati a rozmnožovati květiny za okny našich příb ytků.

NAPSAL

ČENĚK KALANDRA.

Nákladem
redakce »Hospodáře« v Miloticích u Hranic.

ÚSTŘEDNÍ SLOVANSKÁ
ZEMĚDĚLSKÁ KNIHOVNA A OČIAR
Č. A. Z. V PRAZE.
[Knihovna Všeobecného Masaa]

Inv. čís.

1 2 7 8.

Tiskem Fr. Vaňka ve Valaš. Meziříčí.

Předmluva.

Chtěje předejítí nepravému posuzování spisu tohoto, pravím otevřeně, že věnuji jej květinářům — ochotníkům a nikoli odborníkům.

V posledních letech vydáno sice několik „Návodů“, „Květinářství“, „Pěstování květin“ a p., avšak ty vesměs buď jsou psány příliš stručně anebo pro domácí potřebu nevhodně, začátečníkovi v květinářství sotva srozumitelně.

V dílku svém opomenul jsem veškerého třídění a botanického rozdělování, kterého květináři v domácnostech nepotřebují, přihlížeje raději ku stránce praktické.

Základem mé práce byla zkušenost. Tím nechci říci, že jsem květinářství počínaje, nehledal poučení v dílech a časopisech zahradnických. (Připomínám zvláště spisku „Kniha pro hospodyně“, vydaného v Praze nakladem „Matice rolnické“ r. 1872, který pro domácí potřebu z dosavadních „Návodů“ za nejpraktičtější pokládám). Řídě se pravidlem „Zkoušej mnohé, nejlepšího se drž!“ snesl jsem v dílko své zkušenosti a pozorování celé řady let.

Psal jsem s láskou k předmětu, psal jsem s přáním, abych vzbudil zájem pro zábavu tak milou, tak ušlechtilou.

Jestliť pěstování květin skutečně zábavou; nikdy neomrzí, nikdy neunaví. —

Nuže, věnujtež několik chvil své prázdně rozkošným dítkám „Květeny“; příjemněji nelze jich užiti! —

Přijmete-li dílko moje s toužou ochotou, s jakou Vám ho podávám, budu *nejhojněji* odměněn.

Obyzvláštním díkem jsem při vydání dílka zavázán redakci »*Hospodáře*« v Miloticích u Hranic za nevšední ochotu, s jakou se věci dobré ujala, v částech mnohých ji doplnila a rozšířila, jakož i vhodnými ilustracemi většinu květin opatřila.

— Č. K. —

V Žereticích, dne 17. prosince.

I. Časť všeobecná.

Krásný slunný den června měsíce jakoby veškeré půvaby léta chtěl vyplýtvati. Pohoda dodržovala a vylákala mne se dvěma přátely na dvoudenní výlet. Cesta vedla nás podhorským městečkem Klanicemi. Stanuvše na nároží, rozhlíželi jsme se po nevelikém, avšak dosti úpravném náměstí.

Přátelé moji prohlíželi výstavnost, dlažbu, kašny a nejvytrvaleji sousoší uprostřed náměstí. Moji pozornost upoutala především okna krajního domku, zánovního, vyzdobeného jako klec a za těmi okny krásné růžičky.

Stály v hrncích, a v jich společnosti měnily se všemi barvami pelargonie, fuksie, petunie, karafiáty, kolokasie a mnoho a mnoho jiných v ladné a pestré směsi seřadených dítek flory.

Porovnáním dotčených oken s okny domu protějšího nejzřetelněji seznal jsem, v čem pozůstává nejkrásnější ozdoba oken v našich příbytcích. V domě naproti veškerá okna přízemí, počtem čtyři, pyšnila se — bělostnými polštáři a v každém viselo po strakatém korálovém košíčku. Dostí možná, že si majitelé na této vyzdobě nemálo zakládali; než jak nicotnou jevila se proti té bujně zeleni, protkané květy všech barev! Tehdáž stal jsem se květinářem. Již celý tučet roků minul, a mne květinářství nejen že posud neomrzelo, nýbrž vždy stejného v něm nacházím zalíbení.

Svěřenci moji jsou mi za to také vděční: daří se mi za okny, daří se mi neméně ve volném lůně přírody, na záhonkách školní zahrady. Nejednou přihodí se mimojdoucím jako mně tehdá před léty, dvanácti. Ba já svým květinářstvím nakazil mnohé z okolních soudruhů v povolání a snad všechny své žáky.

Od té doby sbíral a střádal jsem zkušenosti, řídě se z počátku rozličnými návody, činil jsem pokusy, pozoroval vývin a vzrůst chráněnců svých od útlého seménka či ze řízku až po bujný keř nebo strůmek, zkoumal jich potřeby životní, podmínky zdárného prospívání, látky potravní, stav zdravotní, choroby i příčiny jich.

A výsledky svého víceletého snažení pokusím se ve stručné a při tom pokud možno zřetelné dílko shrnouti.

Pravil jsem již v předmluvě, že nenabízím žádného odborného pojednání. Jde mi především o to, abych podal srozumitelný návod ku pěstování květin za okny a v pokoji vůbec, neboť ne každému jest k dispozici zahrada, hlavně pak jde mi o poučení začátečníkův.

Jak často přihodí se mi, že navštíví mne kollega, chodí od okna k oknu, prohlíží květník po květníku i sklem přikryté bedničky a stěžuje si:

»To Bůh ví, co v tom vězí! Zalévám pilně, větrám, ošetřuji všemožně, ale francouzské pelargonie se mi nedaří; jiné květiny rostou jako z vody, a mají přece všechny stejnou hlínu! Kde to vězí?« —

V té hlíně to vězí! Jako neprospívají tytéž rostliny v různých pásech zemských, rovněž neslouží rozličným květinám ve stejné hlíně. A tak stane se, že někomu daří se nejlépe ty, jinému opět jiné květiny. Snad namane se někomu laciná rada: »To ať pěstuje každý, co se mu nejlépe daří«. Inu ovšem ale tu bychom uvízli v jednotvárnosti. —

Ovšem jsou květiny, které nedaří se v pokoji vůbec, květiny vyžadující zvláštního pěstování a ošetřování; s takovými však v pokoji lépe ani nezačínati, ty patří do sklenníkův a výhřeven. Některé z nich dají se, pečlivě zkušenějším květinářem hleděny, i v pokoji udržeti, a proto zmíním se o nich později též.

Prve, než-li vypisovati počnu pěstování jednotlivých druhů, zmíniti se musím o základních pravidlech, jež nutno pokládati za podmínky životní, společné všem květinám, jež v pokoji lze pěstovati. Jsou to: 1. *Příhodná nádoba.* 2. *Jednotlivým druhům svědčící země.* 3. *Náležitě zalévání.* 4. *Čistota.* 5. *Dostatek čerstvého vzduchu a světla.* 6. *Příslušná teplota.* 7. *Přezimování ve vhodné místnosti.* 8. *Dle povahy květin výslunné, stinné místo nebo polostín.* 9. *Vysazování a přesazování v pravý čas.* 10. *Odstraňování a zamezování škodlivých vlivů vůbec.*

Pojednáme nyní o jednotlivých těchto podmínkách.

1. O květináčích.

Ačkoli zdá se to býti věci malichernou aneb aspoň nedůležitou, nicméně rozhoduje nejednou nádoba o prospívání rostliny. Zde platí pravidlo: Nepěstujte květin v nádobách ani příliš velikých ani v malých nikdy pak ne v polévaných anebo porcelánových.

Velikost nádoby řídí se vždy mnohostí kořenů. V nádobě příliš malé rostlina *vždy* zakrňuje, listí žloutne a opadává, poupata buď se ani nerozvinou anebo jsou květy vyrudlé; ve příliš veliké nádobě *často* neopatrným zaléváním kořeny zahnívají a rostlina tím hyne. Radím však přece vždy spíše sáhnouti k nádobě větší.

Postarejme se o rychlý odtok nadbytečné vody při zalévání a netřeba se báti hniloby. Na dno květníku dáme asi na 1 cm. na hrubo rozbitého dřevěného uhlí anebo — což ještě lepší — vrstvu střepin. Voda, která by mezi kořeny působila hnilobu, stáhne se ke dnu a jest neškodna. Dbejme též o to, abychom vodu, která po zalévání na miskách zůstane a aspoň za hodinu do hrnka nevsákne, vyliili. Dno hrnku musí míti spád k otvoru a ne naopak. Ve květináčích polévaných a v porcelánových, jaké tu a tam za okny viděti, zmůže se hniloba nejsnadněji. Obyčejnými hrnkami hlíněnými prostupuje vzduch skrze póry ve hlíně a naopak voda jimi prosakuje a snadněji se vypařuje, kdežto v nádobách porcelánových nebo polévaných voda vypařovati se může jen povrchem, tudíž pomalu, země mezi kořeny skyše a rostlina zuenáhla hyne. Kdo však chce míti zdravé květiny v nádobách úhlednějších, nechť pěstuje ve květináčích prostých a tyto ať postaví do prázdných větších hrnků ozdobných, anebo ať si opatří na hrnky pouzdra z lepenky, jaká dostati lze v každém závodě papírnickém.

2. O zemi.

Již svrchu nahodile zmíněno, že ne každé květině v jakékoli zemi se daří. Vedlo by nás daleko, kdybychom vypočítali chtěli veškeré předpisy, jež ukládají, co země se týče, odborníci, mající rozličné její druhy stále pohotové.

Nám jedná se poraditi spíše květinářům ochotníkům, provozujícím květinářství v malém, jako milou ušlechtilou zábavu.

Květiny vyžadují zemi kyprou, obsahující co možno nejvíce látek výživných. Kyprosti napomáháme přísadou říčního písku anebo, kde jsou na blízku skály pískovcové, tedy přísadou náplavu sneseného dešti se skal. Látky výživné dodáváme květinám občasným zalitím řídkou hnojůvkou, a sice vyleželou, ne čerstvou, aneb nejlépe rozpuštěným holubím nebo slepičím trusem.

Zahradníci rozeznávají zemi *vřesovištnou*, kterou na vřesovištích mezi setlelými kořínky vřesu v hojnosti najdeme a po černé barvě i kyprosti poznáme, pak zemi *listovou*, *drnovou* a *obyčejnou zahradní*; kromě těchto uvádějí někteří zemi *rašelinnou*.

Zemí listovou opatříme si, necháme-li spadlé listí a jehličí, zvrstvené se zemí zahradní, dva až tři roky ležeti, až úplně shnije a setlí. Často najdeme takovou zemi na místech, kde míváme hromady stlaní z lesův aneb v lesích samých. Podobným způsobem nabudeme *země drnové*. Sloupaný drn urovnejme a polévejme občas hnojůvkou. Neberme však takovou zemi předčasně, neboť každá nedohnilá součástka hnije ve květináči dále a kazí rostlinu.

Kdo nemá k dispozici místo k vyrobení rozličných těch zemí a květinářů v rozměrech skrovnějších, tomu radíme, aby sáhnul ke směsi ze dvou třetin země vřesovištné a jedné třetiny kypré zahradní neb paříštní s přimísením něco písku. Výbornou přísadou do květinů bývá trouch, nacházející se často ve kmenech dutých stromů.

Smíšenina ze země vřesovištné, trouchu z dutých stromů, země zahradní neb paříštní a písku svědčí většině našich známých květinokenních.

3. O zalévání.

Na tomto květinářům velice budiž záleženo. Hlavní zřetel při zalévání sluší míti *k době*, kdy zalévati, *k vodě*, jakou zalévati a *mnoho-li* zalévati.

V létě zalévejme raději k večeru, na jaře a podzim z rána, v zimě v poledne. Vystříhejme se též zalévati, svítí-li za horkých dnů na květiny a hrnky parné slunce. Ovšem, vidíme-li, že rostlina suchem vadne, tuť ji zalíti musíme, ale opatrně, skrovně, po malých přestávkách; nejlépe je postavit ji do stínu a pak teprve ji zvlažiti.

Jakou vodou zalévati? Měkká voda říční a ještě lépe dešťová rozpouští snadněji mnohé látky minerální, v zemi obsažené a k živě rostlinám sloužící, než voda tvrdá, studničná; hodí se tedy spíše k zalévání. Voda budiž stejné teploty jako vzduch, v němž květiny žijí, anebo spíše teplejší, nikdy však příliš studená. Při zalévání studenou vodou květiny zarážejí ve vzrůstu a snadno zahnívají.

Mnoho-li zalévati? Jest-li všude jinde přichází k platnosti pravidlo „všeho s měrou“, při zalévání květin dbejme ho co nejpozorněji. Ať příliš málo, ať příliš mnoho zaléváme, týž úkaz nám se zjeví: listí květin žloutne, poupata opadávají. Příliš skrovné zalévání nikdy nezhubí květinu tak rychle, jako příliš časté a výdatné. Objeví-li se následky převodnění, přesadme květinu do menší nádoby s čerstvou zemí a příležitostně nahnílé kořínky; dosti často tím květinu zachráníme.

Také při zalévání počítati musíme s povahou rostliny; některé žádají vláhy více, jiné libují si v půdě sušší.

Nejlépe držeti se pravidla: Zalévej, má-li rostlina zemi suchou. Jsme-li v pochybnostech, zaklepejme jen prstem na nádobu, poznáme hned, že jinak zní květináč se zemi proschlou, jinak se zemi suchou pouze na povrchu. Ostatně mnohým rostlinám jako fuksiím, pelargonii, fialám, petuniím a j. stačí zalítí, pozorujeme-li začátky vadnutí listů; ale takovéto zalévání nestaniž se pravidlem, a po zaschnutí zalejme nejprve méně, až když se rostlina zotavila, přidejme.

Rostliny hlízovité (gloxinie, begonie cyclamen a p.), a cibulovité žádají v době vzrůstu zalévání hojného až do odkvětení, načež se uskrovníme a zaléváme méně a méně, až rostlina zavadne. Tu nastala doba jejího spánku, kdy v zalévání ustaneme téměř úplně. Hojnost vody z jara a v létě přáti musíme i květinám palicokvětým (kolokasii, anthurium a j.) a popínavým i otáčivým. Na jaře a v létě vůbec potřebují květiny zalití častějšího, dle potřeby i dvakrát denně; však s postupem doby roční, asi od měsíce září počínajíc, méně a méně, až konečně v zimě zalévání obmezíme na skrovné zvlážení země jednou za několik dní.

4. O čistotě květin.

Pohledte, jak svěže vypadají květiny, vynesli-li jste je na mírný deštík. Listí i květ okřejí a nabudou barev skvělejších. Toho příčinou není vláha, které se jim dostalo, nýbrž umytí, spláknutí prachu, snad i hmyzu.

Nečistota na listech stěžuje rostlinám dýchání a podporuje rozmnožování obtížných mšic, jež jsou hostmi velice neodbytnými a škodlivými. Také u rostlin platí přísloví: »Čistota půl zdraví«, a věru že větším právem, než při organismech jiných. Rostlina prachem či jinou nečistotou pokrytá nežije, nýbrž jen bídne živoří.

Deštík a podmíněné jím spláchnutí prachu a osvěžení rostlin lze nahraditi uměle. K tomu slouží tak zvané rozprašovače, zahradnické stříkačky, cedníčky a jiné přístroje.

Rozprašovač je přístrojek sice nejpraktičtější, leč také nejdražší (od 1 zl. 20 kr. do 5 zl. i výše) a lze jej koupiti nejlépe ve velkých závodech zahradnických. Však dá se nahraditi přístrojem o mnoho jednodušším, totiž kartáčem. Smočíme-li čistý kartáč do vody, docílíme téhož, jako rozprašovačem.

Leč i při častém kropení seznáme po delší době, že na listech usazuje se prach, jež kropením odstraniti nelze. Tu pak ovšem nezbyvá, než-li vzítí houbu a rostlinu vlažnou vodou umýti.

Květin s listy plstnatými, jako jsou gloxinie, anebo s listy příliš jemnými umývatí nemůžeme, nýbrž obmezíme se při takovýchto na pouhé stříkání.

Však nestříkejme nikdy květin, svítí-li na ně slunce a nikdy za zimního odpočinku. V prvním případě listí scvrkne, ve druhém zahnívá. Kamelie, azalky, volkamerie, cinerarie, calceolarie, hibiscusy, rododendrony, palmy a některé jiné květiny, obvykle jen ve sklenicích pěstované, vyžadují častějšího pokropení a umytí než květiny otužilejší a vzduchu pokojovému zvyklejší. Ba některé z nich nespokojují se ani tím a nutno přivoditi uměle vzduch podobně vlhký, jaký bývá ve sklenicích a výhřevnách. Toho docílíme, postavíme-li občas při zavřených oknech mezi květníky nádobu s vařící vodou. Teplá pára zvláště působí na rozvití poupat u kamelií, azalek a hibiscusů. Mnoho květinářů stěžuje si zvláště do nevďěčnosti kamelií, a přece občasným pokropením a podpařováním velmi snadno se přivedou do květu, aniž by poupata opadala, což při suchém vzduchu téměř vždy se stává.

Ostatně zmíním se o pěstování azalek a kamelií pro oblíbenost jich později šíře.

O hubení škodlivého hmyzu pojednám při oddíle 10.

5. Dostatek čerstvého vzduchu a světla.

Ve vzduchu znečištěném prachem, kouřem, popraškem z mouky a p., květinám se nedaří, ba ani ne v místnostech stále uzavřených. Proto bude mít květinář o jednu příčinu ku provětrávání svého bytu více.

Ale provětrávání nedějž se nikdy průvanem, neboť tento podporuje rozmnožení mšic a vzduch nad potřebu vysušuje. Tedy jen hojnost čistého vzduchu a — — světla.

Málo jest květin, jimž dařilo by se v úplném stínu. Paprsky sluneční jsou většinou naší květeny nezbytny; bez nich rostlina slabne, žloutne, v kořínkách zahnívá, v listech plísni trpí, až konečně hyne. Mnoho květin pokojových žádá polostín anebo slunce dopolední (východní), dosti jich snese dobře i žár slunce poledního a odpoledního, jen když chráníme kořeny před úpalem. K tomu cíli někdo postaví hrnky s květinami do jiných, větších, někdo dá na květináče papírový obal, někdo ke sklu postaví proužek lepenky s výše květníků, někdo dá si zhotoviti nízkou bedničku, šířky a délky okna, do níž teprve hrnky vyrovná.

6. Příhodná teplota.

Prosím, abyste se této kapitoly nelekali. Netřeba květináři, aby měřil teplotu vždy teploměrem; snad by se při tom ošetřovanci jeho nedohodli, a ten by chtěl nižší, onen vyšší stupeň. Květin, jimž by třeba bylo jisté určité teploty, květinář ochotník anebo začátečník, obmezený pouze na pokoj, nebude pěstovati aspoň dotud, pokud jakési zběhlosti a zkušenosti nenabude.

V létě naše známější květiny spokojí se s teplotou našich bytů; jinak v zimě. Některé z nich dobře obstojí při teplotě 2—6° R; jiné přejí si 7—12°, a ještě jiné zvláště choulostivé od 12° výše. Dle toho rozdělují zahradníci květiny na studené, poloteplé a teplé. Ke studeným patří: Kamelie, azalca, rhododendron, fuksie, pelargonie, erika, petunie, kakty (některé), cinerarie, zvonec jehlančitý, cobeá skandens, jasmín vonný, myrta, oleandr, a více jiných; ku poloteplým: volkameria, calceolaria, mučenky, abutilon, aloe, svlačec africký (*convolvulus mauritanicus*), cyclamen persicum, canna a j.; ku teplým: palmy, gloxinie, achymenes, begonie, anthurium, tradescantia, torenia, tydea, kromě jiných méně známých.

Ku potěše nastávajících květinářů výslovně podotýkám, že na rozdíl nějakého stupně nesejde, jenom když při prvních neklesne až na bod mrazu, při ostatních pod 5° R. tepla. Že přes zimu mnoho květin začátečníkům hyne, mívá příčinu svou vedle nepřiměřeného zalévání ve střídání teploty; ve dne míváme v bytech až + 16° i výše, v noci třeba i pod + 2°. V ostatním odkazuji na oddíl následující.

7. Přezimování.

Většina květin v zimě odpočívá, hoví si ve stavu, zimnímu spánku některých živočichů nenepodobném. Některé ztrácí listy a zatáhnou se úplně pod vrch země; jiným větve a pně sice zůstanou, však listů buď opadá hned v podzim, buď během zimy, buď k jaru, když začíná pučeti nové; některé podrží zelený háv i v zimě.

Mýlil by se, kdo by se domníval, že vlastnost tato souvisí s roztríděním květin na studené, poloteplé a teplé.

Listů i větve úplně ztrácí: achymenes, gloxinie, hlízovité gesneriády vůbec, begonie, a některé jiné; zkrátka řečeno, květiny hlízovité, bambulovité a většina cibulovitých. Hlízovité patří k rostlinám teplým skoro napořád. Po odkvětení přestanou se znenáhla zalévati, až jim lupení zavadne, načež se toto ostrým nožkem odstraní a

květináč do temnějšího místa v pokoji s mírnou teplotou postaví. Občasné pokropení nebo přikrytí vlhkým mechem jest i v době odpočinku žádoucí, aby hlíza příliš nezaschla. K jaru postaví se květináče do teplejšího místa, zalévají se mírně vlažnou vodou. až hlíza vypučí, načež dáme rostlinu ke světlu, a držíme ji v teple.

Kdo květinář v míře rozsáhlejší, vybírá na podzim hlízy ze země, přezimuje je buď v písku nebo v pilinách a na jaře opět vysazuje do hrnků.

Podobně přezimují se i rostliny cibulovité, v pokoji pěstované, však v místnosti chladnější. Některé nemusíme ani nechat zavadnouti, nýbrž je pouze skrovným zaléváním a nižší teplotou zarazíme ve vzrůstu. (*Amaryllis vallota* přezimují příkladně sám tímto způsobem již po více let.)

Listí v podzim anebo v zimě ztrácí: fuksie, pelargonie, a některé jiné.

Spadalé toto listí musíme pilně sbírat, ano by přivedilo hnilobu anebo plíseň na povrchu nádob, jež by se snadno i po rostlině rozšířila.

Rostliny, ztrácející listí, nepotřebují v zimě tolik světla. jako rostliny s lupením vždy zeleným a spokojí se s umístěním v jasnějším sklepe anebo v komoře, kde nemrzne.

Koncem ledna, někdy i dříve, jakmile pozorujeme, že květiny pučí, přeneseme je do pokoje a postavíme blíže oken. ve dne dopřejeme jim trochu slunečních paprsků za oknem, avšak na noc dáme je s okna, aby noční mráz život jich nezhubil. Pokud lze, zmírňujeme náhlý přechod ze tmy do plného světla, ze studena do většího tepla.

Vždy zelené rostliny, jako azalky, kamelie, myrty, rhododendrony, cinerarie, calceolarie, calla, agapanthus, dracena, palmy, cliantus, dampieri, erica, hybiscus, tasconia a více jiných, nejbědlivější vyžadují péče a dosti často nezkušenému květináři zimy nepřetrávají

8. Stanoviště květin.

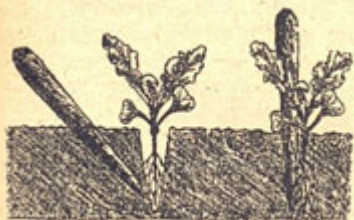
O tom zmínil jsem se již v oddíle 5. Zbývá mi toliko dodat, že jsou to právě téměř výhradně květiny, jež jsem jako „teplé“ označil, které prospívají nejlépe v úplném stínu nebo v polostínu. Těm svědčí vlhký, teplý vzduch a stinná poloha. Také rostliny vždy zelené libují si spíše ve stínu než na slunci, anebo aspoň ve slunci ranním —

Výslunní milují mučenka, oleandr, petunia, zvonec jehlančitý, fialy atd.; ranní slunce prospívá gloxinii, begoniím, azalkám; do stínu postavíme břečťany, hortensie a jiné.

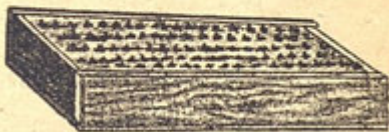
9. Vysazování a přesazování:

»Tohle je pěšky jako za vozem«, napadlo snad nejednomu z milých čtenářův. Inu, přísně vzato, máte pravdu a já musím si popíšiť, abych Vám vyložil, co rozumím slovem »vysazování«.

Květiny rozmnožujeme způsobem několikerým, o tom si však promluvíme později. Nejobyčejnější způsob rozmnožování děje se buď setím, buď odřízky. Malé rostlinky, jakmile poodrostou, vytaháme z bedničky anebo z mísky, na níž jsme seli, a »vysadíme« nebo »rozsadíme« do květníků.

Vysazování čili pikirování.

Květiny po vysazení.

Toto první vysazování útlých květiněk vyžaduje zvláštní opatrnosti a setká se vždy spíše se zdarem v nádobkách malých; ve velkých snadno kořínky zahnívají. Také řízky vysadíme pod sklenici do menších hrnečků.

Vzrostla-li sazenička tak, že pozorujeme kořínky dírkou na dně ven se deroucí anebo vůbec dle vyspělosti květiny soudíme, že kořenům nádoba nestačí, přesadíme ji do nádoby větší.

Ano, přesadíme, ale jak? Na tomto jednoduchém a snadném výkonu přece nemálo záleží.

Hleďme si připravit vždy nádobu o něco větší, než je ta, ze které přesazujeme, aby kořenům se uvolnilo. (Pouze rostliny churavé přesazujeme v opak do hrnků menších). Květník, do nějž sázeti chceme, mějme buď nový anebo čistě vydrhnutý vnitř i zevnitř. Proti tomu chybí mnoho nedbalých a nesvědomych květinářů.

Květinu z hrnku nevytahujeme, neboť takto se kořeny snadno poškodí, ba potrhají. Nejlépe učiníme, přesazujeme-li za sucha; tu zaklepeme hrnkem, uhodíme dlaní na stranu nádoby a rostlinu zlehka vyndáme či vyklopíme. Po té hladkým kolíčkem pročechráme kořínky, aby stará, vyžilá země se vysypala a postavíme květinu do nové nádoby, jejíž dno jsme pokryli stěpinami a tyto přiměřenou vrstvou dobré země. Pak nasypeme zemi až po kraj hrnku, zlehka přitlačíme a důkladně hned zalejeme. Prosakující voda

vpraví zemi do zbylých snad prázdných mezer mezi kořeny; dutiny takové by rostlině dobře nesvědčily. Po přesazování střežme květiny několik dnů před slunečními paprsky.

Většina květin, obzvláště ty, kterým na zimu listí opadáva, přesazují se záhy z jara; vždy zelené lépe přesaditi v době pozdější, v květnu, červnu ba i v červenci; hlízy a cibule, když se k životu probouzejí.

Menší nádoby vystřídáme jednou, dle potřeby dva i vícekrát za léto, větší aspoň ve dvou letech, veliké ještě řidčeji; vždy je však záhodno, jednou do roka aspoň svrchní hlínu odebrati a nahraditi novou. Přesazování každoroční jde k duhu téměř všem květinám. —

Slehlou a stlačenou hlínu na povrchu nádoby několikrát za léto skypříme kolíčkem.

10. Odstraňování a zamezování vlivů škodlivých vůbec.

Řádný květinář budiž chráněncům svým nejen ošetřovatelem, nýbrž dle okolností a různých potřeb též lékařem. I květiny mají své choroby a škůdce, kterých je zbavovati a před nimiž je stříci musíme. —

Nejčastěji zachváceny bývají květiny *hnilobou kořenů*, způsobenou buď přelitím anebo zaléváním příliš studenou vodou. Květina dříve bujná žloutne, dostává výhonky slabé, jako vodnaté a smutně klonívá vrcholky; někdy i listí schlípne. Nepokročil-li neduh příliš, stačí, přerušíme-li zalévání na několik dnů a obmezíme se na pouhé kropení rostliny. Někteří doporučují silné proliti teplou vodou, asi 35° R., a vystavení pak ven, na prudké slunce, aby země řádně proschla. Rozmohla-li se choroba více, musíme květinu přesaditi do čisté, menší nádoby; nahnilé, sčernalé konečky kořenů při tom ostrým nožem uřízneme. Při churavých květinách zvláště nezapomeňme pokrýti dno hrnku stěpinami nebo dřevěným uhlím. V zimě bývá hniloba rostlinám záhubna, neboť kropiti spíše škodí než pomáhá a přesazení neprospeje nic. Ku hnilobě kořenů přidružuje se zvláště u pelargonii velkokvětých *hniloba lodyhy*, která se někdy vyvíjí i sama. Vrchol rostliny zdá se zdravý, avšak lodyha ze spodu černá a scvrká. Květina bývá ztracena, a květinář učiní nejlépe, jakmile chorobu upozoroval, ustříhá-li čerstvé vršky a nasází pod sklo; většina se jich ujme. —

Jiný neduh je *plíseň listů*, nemoc to nakažlivá. Postiženou rostlinu odstraňme ze společnosti jiných, plesnivé listy odstříhejme, zdravé anebo málo jen zasažené umývejme ve stínu vlažnou vodou

a když oschly, vystavme květinu slunečním paprskům. V několika dnech bývá květina zdravá, ač nepřešla-li plíseň zatím již ve hnilobu větví. Plíseň přivoděná bývá kropením v pozdní podzim a v zimě. Na jaře anebo v létě zřídka se objeví.

O hnilobě stonku v rostlinkách nedávno ze semene vzešlých promluvíme při kapitole »Rozmnožování květin«.

Neméně než choroby tyto škodivá květinám rozličný hmyz, obzvláště mšice. Tyto jsou tím obtížnější, any velmi rychle se rozmnožují a jen velice nesnadno se dají vyhubiti.

Mšicemi trpívají nad jiné *calceolarie*, *cinerarie*, *heliotropium* (též neprávě vanilka zvaný), *volkameria* a někdy *pelargonie* velkokvěté. *Pelargonium scarlet* a příbuzným se vyhýbají, nemohouce snést zápach listů jejich a jen z nouze se do nich pouštějí; také *petunie* nechávají s pokojem, poněvač jim překáží lepkavost mladých výhonků. Nejosvědčenějším prostředkem proti mšicím je čistota. Prohlížejme květiny co nejčastěji, omývejme a kropme, a mšice se nenasadí. Suchý vzduch a průvan podporují valně rozmnožování jich. A když se nám přece zahnízдили, smetme je co nejbedlivěji malým štětcem, květinu umyjme a pokropme vodou, scezenou s odvaru kuřlavého tabáku. Také radívají zahradníci sestaviti květiny mezi dvojítá, dobře přiléhající okna a hubiti tu mšice dýmem tabákovým. První způsob osvědčil se mi lépe. Nejnověji doporučeno bylo kropení slabým roztokem kamence anebo 1‰ (jednoprocentní) kyselinou karbolovou, tedy na 99 dílů vody 1 díl karbolky; raději méně než více. Též byla vynalezena látka »*Aphidin*« zvaná. Tou se kropí pomocí rozprašovače a sice s velice dobrým výsledkem. Azalky, dráčený, fikusy, *rododendrony* a *kamelie* bývají navštíveny *puchyřnatkami*, jež se usazují na spodině listův. Jestli to malinký, čárkovitý hmyz, barvy hnědé, červenavé nebo i černé. Listy nejprve dostávají tmavé skvrny, osýchají pak a opadávají.

Ochranným prostředkem je časté omývání; zpozorujeme-li puchyřnatky, umyjme listy po spodu vodou tabákovou anebo 1‰ vodou karbolovou.

Dešťovky vyhlásují někteří za zvířátka neškodná, ba přičítají jim i zásluhu, že skypřují zemi. Nemohu jim dáti vysvědčení tak dobrého, naopak mám je za škůdce dosti nebezpečné. Pravdať ovšem, že se živi pouze látkami hniјícími, ale nedostává-li se jim těchto, hledí hnilobu samy přivoditi, leptajíce ústrojím svým na kořínkách a zatahujíce opadálé listí anebo útlejší, nedávno vzešlé rostlinky do země, aby tam zahnívaly.

Deštovky světla se štítí a vylézají na povrch jen za noci. Přítomnost svou prozradí samy vyrývajíce zemi na způsob drobounkých krtin. Chtíce se jich zbaviti, dejme květinu do tmy, a zalejme teplou vodou (až do 40° R): deštovky vylezou na povrch.

Odvarem z listí ořechu vlaského, jehož cítiti nemohou, také je vypudíme; ovšem je v obou případech musíme sezbíratí.

Nebezpečným škůdcem stává se *plž*, který však jen velmi zřídka do hrnků — nejspíše při přesazování — se dostane. Zpozorujeme-li okousané listy, zvláště mladší a sklovitý jemný povlak na zemi, bezpečně můžeme souditi, že se nám usadil ve květináčích neznámý tonto host. Nic na plat, než-li, že si na nočního lupiče musíme počíhati v noci.

Někdy vplíží se nám do květináče *stonožka*, o níž velmi ne- snadno, pouze náhodou se dovíme. Položíme-li kousek hniječeho sladkého ovoce na misku, stonožka záhy se nám objeví. Ostatně neškodí příliš. —

Také někteří drobní *pavouci* škodivají květinám. Opatrné sbírání jich a kropení rostliny jest proti nim ochranou nejlepši.

Jiní škůdníci z říše hmyzu, jako *škvoři*, *sviňky*, *cvrčkové* atd. za okny řídčeji se usazují, nacházejíce hojnější pastvy na záhonku a v pařístí. —

Opakujeme ještě jednou: „Čistota půl zdraví!“

O rozmnožování květin.

Ne každý květinář opatruje si květiny již vzrostlé. Jsou mnozí, kteří přednost dávají vypěstování jich vlastní péčí, odchovávající je ze semena, z řízků či jinak. A pro tyto psána je následující kapitola. —

Zajisté nechybím, řeknu-li, že asi mnohý z obyčejných květinářů nezná jiného druhu rozmnožení květin, než řízky a ze semene. Přiznávám se, že ani já dosti dlouho o jiném jsem nevěděl.

Ačkoliv odborníci řadí ostatní druhy rozmnožování květin téměř napořád mezi zahradnictví „umělé“, pokusím se nicméně, abych o tomto odvětví květinářství i laiky poučil.

Pokud mi známo, lze rozmnožovati květiny způsobem několikařím, a to: 1. *Setím*, 2. *řízky a odnoži*, 3. *rozdělováním*, 4. *rozvody a hříženci*, 5. *sázením listů*, 6. *rozkrájením hlíz*. Pojednáme nyní zevrubněji o jednotlivých z těchto způsobů:

1. *Setí*. Není to výkon tak snadný, jak by se někomu zdálo, ba u většiny květin okenních radím upřímně, aby květinář ochotník se oň nepokoušel.

Jsouť semena těchto květin dosti drahá, k tomu pak výsledek nejistý —

Kdo síti chce, nechť opatří si nejprve vhodnou zemi. Tato musí býti jemná, kyprá, lehká, prostá všech hničících nebo nedokonalé setletých látek, se silnou přísadou drobného bílého písku.

Nejsnadněji opatříme si zemi takovou smísením dvou dílů země vřesovištné, jednoho dílu země z hromádek krtičích, a jednoho dílu čistého (vypraného) písku. Země z krtin bývá prosta červů a a hmyzu, který by vzešlé rostlinky ničil.

Bedničku do tří čtvrtin směsí touto naplněnou postavme blíže kamen — poněvač většina semen ke zkličení vyšší teploty potřebuje — nasypme semeno na povrch hlíny a pokryjme vrstvou země; u jemných semen asi stlouštízrníček, u větších vrstvou dvojnásobnou, u největších až trojnásobnou a pokropme zlehka vlažnou vodou, nejlépe kartáčem. Sejme řídce, a zalévejme opatrně. U semen nejjemnějších, jako begonií, gloxinii, calceolarii, lobelií, mimulus (kejklířka), lisiantus a některých jiných třeba zvláštní zkušenosti a pozornosti, chceme-li se dočkatí příznivých výsledků. Semena tato sejí se na povrch, nepřikryjí se hlínou, nýbrž pouze k zemi zlehka přitlačí. Nejlépe síti je do mísek s dírkovaným dnem a zalévati od spodu; postavíme totiž mísku semennou do mísky jiné a na tuto nalejeme vlažné vody, aby země potřebnou vlhkost sama si vsákla. Avšak pozor, abychom nepřelili, sice máme po setbě a po naději. Aby vlhkost snadno a stejnoměrně se udržela, jest při větších semenech žádoucí. při drobných nutno přikryti setbu sklem. Jakmile semeno vzešlo, třeba starati se útlým rostlinkám o čerstvý vzduch a světlo.

Postavíme bedničku blíže k oknu, je-li počasí příznivo, totiž teplo, za okno, ne však na prudké slunce, a skleněnou přikrývku denně dvakráte nebo třikráte as na půl hodiny odkryjme. Postupem vzrůstu se větrání prodlužuje, až na několik dnů sklo sejmememe úplně. —

U jednotlivých druhů zmíním se o tomto požadavku podrobněji. Tuto budiž jen řečeno, že vzešlé rostlinky právě z nedostatku čerstvého vzduchu často hynou hnilobou lodyhy. Semeno vzejde, krásně prospívá, najednou však jako pokoseno klesá. Hlavičky jsou sice ještě zelené, leč při zemi lodyhy přehnily.

Příčiny ukazu toho jak žalostného tak častého bývají rozličné, nikdy však nevězí v semenu, jak by snad mnohý se domýšlel. Nejčastěji způsobí hnilobu stonků neprohnile součástky rostlinné v zemi,

příliš hustá setba nebo přelití; někdy je příčinou toho nedostatek světla a čerstvého vzduchu.

Choroba tato je nakažlivá. Pročež vyskytla-li se, vytrhejme bez váhání postiženou rostlinku anebo, je-li jich mnoho, vytahejme raději zdravé a vsaďme do malých hrnčků.

Vůbec pak budiž pravidlem, aby sazeničky vysázeny byly ze semeníšť co možná záhy, po objevení se druhých nebo nejdéle třetích lístkův. U obzvláště drobnozrných nejlépe s vysazováním si pospíšíti ještě dříve. —

Podrobnějšího návodu nelze mi tuto podati; až teprve při jednotlivých částech ze semene pěstovaných zmíním se o tom širěji.

2. *Sázení řízků a odnožů* jest nejobyčejnější a nejvděčnější způsob rozmnožování květů a lze ho užíti skoro při všech druzích v pokojích pěstovaných.

Mladý, však poněkud již vyspělý výhonek uřízneme asi při třetím listě, seřízneme v kloubu listovém a vsaďme do vřesovištné země pod sklo do stínu. Výsledek je téměř vždy příznivý: Řízek někdy ani neovadne, a po několika dnech pučívají nové listy, ne však současně kořeny; ty dávají si obyčejně více na čas. Některé druhy (kamelie, volkamelie atd.) potřebují k zakoření více tepla; jiné, jako na př. azalky pouští kořínky snadněji, nastrkáme-li je do pouhého písku. —

Vlhký vzduch a teplo přijmutí a vzrůst odnožů i řízků vždy podporují, ba jsou při některých podmínkou. Odnoži rozumíme výhonky, které někdy ze země při kořeni (od nohy) vyrážejí.

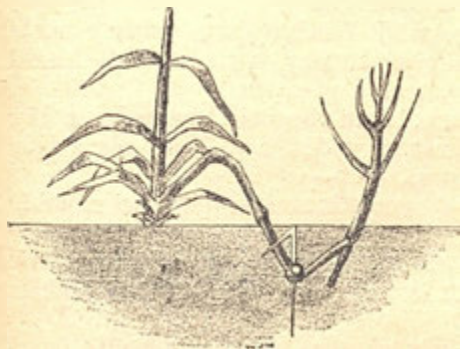
Odrůzků nezastrkujeme příliš bluboko; stačí úplně po druhý kloubek (kolínko). Také hustá sadba se neodporučí. Zakořeněné již sazeničky rozsadí se do malých hrnčků.

3. *Rozdělování keřů či sazenic* provádí se sice na většině jen u květů ve volné přírodě pěstovaných, avšak lze ho někdy při rostlinách okenních také užíti, ovšem jen při některých druzích. Silná sazenice, vyrůstající ze země více výhonky, rozřízne se v kořenech, poraněná místa posypou se práškem ze dřevěného uhlí, a dělení je hotovo. —

Květiny cibulovité vyrážejí často vedle hlavní mateční cibule; v zemi tvoří se mladé cibulky. Vyklopíme celou rostlinu a malé cibulky oddělíme od starých tak, aby při nich zůstalo něco kořínků.

Množení toto je o mnoho výhodnější, než pěstování ze semene, a to již proto, že semena květin cibulovitých teprve po roce ano i po dvou klíčívají. —

4. *Množení rozvody a hřízenci* provádí se s úspěchem zvláště u některých vzácnějších květin popínavých (na př. Clematis a při karafiátech. —

Sehneme zdravý úponek, (větevku rostliny popínavé) dřevěným háčkem z koštěte uříznutým jej připícheme v kolínku na více místech do země ve připravených hrnččkách a necháme tak po několik neděl. Odhrnutím hlíny snadno se přesvědčíme, vyrážejí-li kořínky. Stalo-li se tak, odřízneme úponek od staré rostliny a je-li zapuštěn do více hrnčků, oddělíme jednotlivé

od sebe. Dobře jest, když se úponky, z nichž samostatných rostlin nabyti chceme, v kolínku do země ponořeném as do poloviny proříznou. —

Tímže způsobem rozmnožují se karafiáty. (Ze semene nikdy nevyrostou jednotlivé druhy věrně dle květiny matečné a dobrá polovina bývá prázdných.) Větévka sehně se, v kolínku jsouc naříznuta a pohřbíží se, jak svrchu praveno, do uchystaného hrnčku, není-li totiž v tom samém místa. Za několik neděl pustí kořínky, načež se od staré sazenice oddělí. Ostatně ujímají se ve stínu a v teple i pouhé řízky karafiátů.

5. Méně známý způsob rozmnožování květin, ač velice snadný a vděčný, je *sázení listů* některých rostlin hlíznatých, zvláště gloxinii a begonii, vůbec rostlin s listy plstnatými a tučnými. Do teplého a stinného místa, třeba za papírem zastíněné okno k jihu obrácené, postavíme květník nebo misku s čistým pískem (anebo s vřesovištnou, silně písčitou zemí), zastrčíme do něho list gloxinie — — více netřeba. Po několika nedělích utvoří se na stopce listu hlízka. Kořen to nové rostliny.

Podobně rozmnožovati lze i begonie pestrolisté čili královské. List jejich můžeme roztříhati na tolik dílců, kolik má silnějších příčných žilek, a z každého dílce vzroste jedna rostlinka.

6. *Rozkrajování hlíz* je při rozmnožování květin užíváno nejřídčeji, poněvač je při něm výsledek vždy pochybný. Hlíza rozkrájí se tak, aby na každém dílci bylo aspoň jedno očko, jako se činívá s brambory k sázení; místa v řezu posypou se práškem ze dřevěného uhlí, čímž má se zabrániti hnilobě, ale ne vždy se jí zabrání, načež se dílce hlízy vsadí do čistého písku a drží v mírném vlhku a v teple. Když vypustily již kořínky, rozsadí se do hrnčků se směsí země vřesovištné a drnové s pískem.

Tímto způsobem lze rozmnožovati begonie, gesnerie a těmto příbuzné jako gloxinie, achimenes, tydea a j., pak canna indica, agapanthus a některé méně známé. —

Prve než ukončím stať o rozmnožování květin, chci zmíniti se krátce o umělém oplodňování.

Květináři nezkušenému zřídka se podaří vypěstovati za okny semeno i těch nejobyčejnějších květin; nebývát příznivých podmínek k vyvinutí a uzrání.

Zahradníci podporují oplodnění tím, že buď přenáší jemným štětcem prášek jednoho květu na pestík jiného, anebo skloní těsně k sobě dva květy a mírně o sebe trou. Nabyl jsem takto nejednou již semene, které dosti draho se kupovati musí. Jest zde ještě výhoda jiná, že totiž máme semeno čerstvé, které vždy klíčí snadněji, než zastaralé. Tvrdí se na příklad při cyclamen persicum, že klíčí po čtyřech až sedmi měsících, ba i později, kdežto mi v loni doma uzralé a hned zaseté semeno vzešlo již po pěti týdnech. —

*

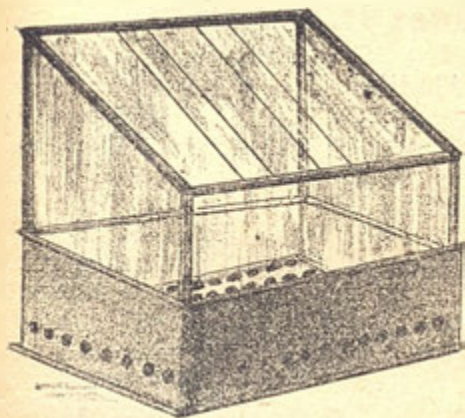
*

*

Ukončiv tímto svého pojednání část všeobecnou, nemohu jinak než vysloviti přání, aby čtoucí byla nejen pokynutím, nýbrž i povzbuzením ku hojnému pěstování dítek Flory v pokoji. Hlavní naší snahou musí ovšem býti, abychom jednotlivým druhům přivodili poměry těm podobné, za jakých daří se a prospívají ve volné přírodě svých vlastí.

Zdaru napomáhá velice malý skleniček, ježž možno postavit buď za okno, buď na stolek blíže okna. Takový skleniček, jenž slouží jednak k rychlému a jistému rozmnožování, jednak ku pěstování květin choulostivých, může býti různé velikosti. Nejmenší měří 40 cm délky, 28 cm. šířky a 30 cm. výšky vpředu a 37 cm. vzadu.

Nejpraktičtější jest řídití délku skleničku dle velikosti okna. Šířka a výška se mění velmi málo. Největší rozměr do oken přes 1 m. širokých jest tento: 98 cm. délky, 32 cm. šířky, 33 cm. výšky

přední a 43 cm. zadní. Spodní část domečku až po sklo jest dírkovaným plechem ve dvě části rozdělena a slouží k tomu, aby ku květinám ze spodu čerstvý vzduch měl přístup. Horní část spodku jest určena k umístění květináčů. Všechny stěny mimo dno jsou ze skla. Vrch tvoří tři tabulky, jimiž posunováním dle libosti větráme. Následkem zvýšeného a vlhkého tepla rozmnožují se v takovém domečku velmi lehce brzy všechny rostliny, ano přijímají se zde i řízky

řezů a j. keřů. Obvykle v 8 — 14 dnech jest každý řízek zakořeněn. Řízky teplého skleníku se po ujmoutí přesadí do malých hrnečků a na témž místě dále pěstují. Květiny chladné přesadíme do hrnečků za okno: ty, jež určeny jsou pro volnou půdu, navykáme dříve na vzduch za oknem. Prostor mezi horním (dírkovaným) dnem až po sklo vyplní se mechem a do toho postaví se jemným vypraným pískem naplněné tenkostěnné hrnečky, do nichž se dříve nasadí řízky. Veškerá další práce pozůstává v tom, že se staráme častějším kropením, aby písek v hrnečkách nevyschl. Proti velmi parnému slunko prospívá dobře přikrytí domečku buď *řidkým* plátnem aneb ve dvoje složeným organtýnem.

Pokusím se nyní o to, abych stručně poradil, kterak pěstovati jednotlivé druhy a abych milé čtenáře s některými jim snad neznámými a přece vděčnými květinami seznámil.

Část II.

Abutilon.

Květina v novější době již dosti rozšířená, má listy světleji zelené, vykrajované a pilovité, květ neobyčejněji cihlově žlutý, někdy červený, nebo i bílý, tvaru koniklece, avšak značně větší, anebo zavřeného květu slezu jednoduchého. Hodí se velmi dobře do čerstvých

Abutilon.

Rozmnožovati lze jej ze semene a řízky v teple; tyto však vyhánějí kořinky teprve po dvou až třech měsících. V létě mohou se rostliny vysázeti do teplého polostínu v zahradě i s květináči. Abutilon přezimuje při 5—8° tepla. Cena 1 kusu v obchodních závodech je 20 až 50 kr., dle druhu a velikosti.

Accacia.

Accacia jeví se ve mnohých odrudách, pěstují se pro speřený, úhledný list, podobný sice poněkud listům akátovým (Robinia, Pseudo-

kytic. 1. *Boule de neige* jest druh úplně bílý, 2. *Darvini* má květy ohnivě šarlatové. Novější druh t. z. „Feuerball“ jest bylina nízká a kvete velmi záhy, ba i v zimě. 3. Žlutě kvete mimo jiné A. Duc de Malakoff. 4. Pestré listy mají též tři druhy jako příkl. *Darvini tessellatum*. Některé vzácnější druhy mají listy mramorované.

Abutilon roste rychle, za příznivých okolností až do výše přes 2 m. a kvete velmi hojně. Jest bylinou poloteplého skleníku, přes to však v pokoji na výslunní dobře se mu daří, neboť mu sucho neškodí, jako spíše časté kropení. Potřebuje veliké nádoby a zemi tučnou zahradní, s přimísením něco drnové s pískem. Přesazuje se záhy z jara.

Accacia.

Accacia), avšak jemnější. Květ *Accacie* je nepatrný, zažloutle zelenavý.

Ozdobný keřík či stromek tento roste až do výše 3 m. i přes ně, daří se v pokoji beze vší zvláštní péče, jsa rostlinou studeného skleníku. Prospívá v zemi vřesovištné s pískem, snese však snadno přísadu až i poloviny obyčejné země zahradní. V létě žádá velmi hojného zalévání.

Rozmnožuje se obvykle ze semene, jež velmi nesnadno a nestěně vzhází. Aby spíše klíčilo, je s prospěchem naříznouti zrnka ostrým nožikem. Dávka semene stojí 10 až 30 kr., rostlina 20 až 50 kr.

Accacie přezimují při $+2$ až 7° R. a vyžadují vesměs jasné, suché stanoviště a zdravý vzduch, přesazují se z jara a potřebují nádob velikých. Některé odrudy jsou pestré. Nejvzácnější je *Acc. Verticillata*.

Agapanthus. — Kolokvšt.

Kolokvět má listy podobné k některým kosatcovitým a množství tučných kořenů. Mezi úžlabinami listů vyráží silný stvol, na jehož vrcholku vyvíjí se kruhovitý kotouč 20 až 50 i více jasně modrých nebo bílých květů tvaru ocunu.

Rostlina potřebuje ku zdárnému vyvíjení nádob velikých, zemi tučnou, hnojnou, s přísadou písku a místo výslunné. V létě žádá hojně vody. Květy upotřebí se velmi dobře do čerstvých kytic.

Rozmnožuje se rozdělováním. Cena asi 40 kr. Přezimuje snadno při 2—5° R. a nevyžaduje kromě umývání listů žádného zvláštního ošetřování. Při přesazování nesmí se koření krátit, jinak hnije a list vadne.

Agave.

Agave, rostliny tučnolisté, ostnitě zřídka kdy, obyčejně teprve po mnohých letech kvetoucí, daří se raději v těžší než lehčí tučné zemi, s hrubozrným pískem hojně promísené; pěstují se pro tuhé, někdy mramorované listy a slouží za okrasu verand, schodišť atd. V zimě potřebují nejméně + 4° R. a zalévají se málo, za to v letě hojně. Však deště mnoho nemiluje. Nejznámější a neefektivnější druh jest *A. americana* s různými odrudami. Cena rostliny 30 kr. až i 15 zl. Odrudy bez ostnů jmenují se *Aloe* a kvetou spíše. Po odkvetení nehynou jako mnohé agavy; nýbrž rostou ve formě kmene dále. Pro pokoj hodí se nejlépe *Aloe picta*.

Achimenes.

Achimenes jsou jakoby miniaturními gloxiniemi a náleží do třídy gesneria.

Z malé, zelené, tlusté housence nenepodobné hlízky vyhání v teplotě as 20° R. rostlinka útlá sice, nicméně rozkošná, nesoucí dle barvy svých trubkovitých kvítků s pěti laločky rozličná příjmy. Některé odrudy hodí se zvláště do visutých košíčků.

Achimenes.

Achimenes miluje polostín. Mytí listů by jí škodilo, častého kropení při suchém vzduchu však vyžaduje. Hlízky zachovávají se přes zimu v pilinách ve přímí v místnosti teplé nejméně 7° R. Cena hlízky 5 až 30 kr., rostlinky již pučící 10—50 kr.

Roznožování děje se rozkrájením hlizek a ze semene. Zemi dejme pro *achimenes* vřesovištnou s pískem a trochu na drobno rozsekaného mechu.

Chceme-li, aby kvetly v zimě, vložíme hlízky koncem srpna do drobného mechu (nejlépe svědčí tomu bělavý druh *Sphagnum*) a chovejme v mírném teple a vlhku, až hlízky začnou pučeti. Po té hlízky rozsádné do malých hrnčků a držíme v teple, blíže oken. Zimní slunce jim neškodí.

Alocasie.

Alocasia a její příbuzná *Colocasia* (Holokasie) jsou rostliny palicokvěté s nažlutle bílým kornoutovitým okvětím. Obě potřebují vyšší teploty. (Obyčejně zaměňují se s *Calla aetiopica* či *Richardia*, kterou často za okny vidáme.) Dostane-li se jim veliké nádoby a dobré hnojné země s přísadou drnové a písku, kvetou několikrát za rok.

Veliké listy potřebí jest často umýti. Slunce východní dobře jim jde k duhu, za poledního žáru však vadnou. V létě stráví velmi mnoho vody, ač zase převodněním listí žloutne. Toto však děje se i za zdravých poměrů stále, ovšem jen postupně tak, že starší listy žloutnou, nové narůstají. Stvol po odkvetení žloutnoucí listy odstrihujme.

Alocasie i colocasie rozmnožují se oddělováním vyrazejších ze země odnožů, z nichž každý má již svou hlízku.

Přezimování děje se ve světlém místě při $+8-10^{\circ}$ R.; na zimu se zatahují do země.

Časté přesazování do větších nádob je žádoucí; mladé cibulky možno při tom oddělit. Cena 50 kr., vzácnější druhy pestrolisté až 5 zl.

Amaryllis.

Amaryllis.

Překrásných těchto květin cibulovitých jest mnoho druhů, z nichž zvláště *Am. vallota* se zvenci krvavě červenými a *Am. vitata* s červenými, velmi dobře v pokoji prospívají a téměř žádného ošetřování — kromě mytí listů — nevyžadují. Cena těchto je 70 kr. až 1 zl. za jednu cibuli. Daří se v obyčejné zemi zahradní s přimísením něco drnové s pískem. V době zimní odpočívají a zalévají se zřídka, ač i v hrnku zůstatí mohou; k jaru zalejí se častěji a počnou-li vyrážeti nové listy, ještě hojněji. Stvol květný nese 2 až 8 květů podobných tvarem lilii. Když kvetou, poslouží jim velmi dobře rozředěné hnojivo jednou týdně. Od matičné cibule vyrůstá četně odnožů,

které snadno se odlučují a dobře rostou; kvetou pak obvyčejně již druhým rokem. Lze je též že semene rozmnožovati. Lacinější jsou *Amaryllis formossisima* a *Am. Belladonna* (20—40 kr.), jejichž cibule se po odkvetení přestanou úplně zalévati, mohou se i ze země vyjmouti a za sucha přezimovati. Z jara položí se na písek blíže kamen, mírně se zavlažují, až začnou pučeti, načež se vsadí do květníků.

Anthurium.

Vím, že mnohý květinář postrádal by snad nemile skvostnou tuto rostlinu v mém dílku, a přece hodlal jsem ji vynechati. Při značné drahotě vyžaduje péče veliké a v pokoji se nedařívá.

Anthurium.

Anthurium náleží k rostlinám palickvým (Aroidei) a vyznamenává se zářivě červeným okvětím. Listí bývá 30 až 40 cm. dlouhé, poměrně velmi úzké, sytě zelené. Rostlina tato musí míti při značné teplotě (ne pod 20° R.) stále vlhký vzduch a polostín; v pokoji nezbytno je kropiti dvakrát denně.

Pěstování ze semene je piplavé a nejisté, nad to pak cena semene přílišná; stojí některých odrud 2 zrnka až 40 kr., rostlinka mladá 1 zl. až 1 zl. 50 kr.

Semeno klíčí jen při vysoké teplotě. Seje se do směsi

vřesovky (bez písku) s mechem *Sphagnum*, na drobno rozsekaným, a to pouze na povrch země, načež se jemně přitlačí a sklem přikryje.

Vzešlé rostlinky co nejdříve možno se přesadí do jiné nádoby, stále však pilně kropí; poodrostlé opět se přesazují. Ale než k tomu

ovšem dojde! Klíčít seménka velmi nestejně; některá vzejdou asi po 14 dnech, jiná třeba i po roce.

Dospělejší rostliny prospívají ve směsi země vřesovištné s rašelinnou.

Aralia Sieboldi.

Aralia Sieboldi a příbuzné odrudy jsou rostliny dekorativní; leskle zelené, dlanitě vykrajované listy, poněkud listům Ricinovým podobné, činí je dosti hledanými. Ko-

Aralia Sieboldi.

mu nedaří se pokojové druhy palem, sáhluiž k *Araliím*, které jsou o mnoho méně choulostivy a lacinější. Stojít pěkný exemplář 30 až 50 kr., dávka semene dle odrudy 15—25 kr. Ku zdaru svému žádá *Aralia* veliké nádoby, tučné, hnojné země zahradní s přísadou vřezovky a písku. V létě nutno ji velmi pilně zalévat; sluneční paprsky snáší dobře.

Rozmnožování děje se semenem, avšak velmi nespolehlivě, poněvač toto rychle ztrácí klíčivost. Přezimování je snadné při teplotě +2 až 6° R. Některé odrudy, příkladně *Aralia elegantissima* a j. jsou na zimu houslotivější.

Araucaria.

Araucaria je vzácný, pomalu rostoucí stromek jehličnatý, převezný k nám z Brazílie. Vyznamenává se ozdobným, jehlancovitým vzrůstem a jemným, lesklým jehličím, jest však dosud u nás velmi drahý. Cena stromečku sotva 30 cm. vysokého obnáší 1 zl. ba u některých odrud až 10 zl. i více.

Silně písčitá vřesovka, polostín a mírná vláha svědčí mu nejlépe.

Přesazovati možno jednou za 2 léta na jaře; ku přezimování stačí teplota +4—8° R. V létě zalévá se hojně, v zimě málo. Rozmnožován

Arancaria.

ze semene a řízky v množárně. Nejkrásnější druh jest *A. excelsa*, jenž ve své domovině dosáhne až i 60 m. výšky.

Aspidistra elatior s listy podobnými Amarylidám, avšak širšími, na mnoze pestře pruhovanými. Ojedinělý květ, ne zvláště úhledný, pučí občejně z lodyhy při samé zemi. Prospívá ve směsi země listnaté s vřesovkou a pískem a žádá polostín i časté kropení. Přezimuje při $+4$ až 10° R. a přesazuje se každého druhého jara. Rozmnožování děje se oddělováním vyrážejících od kořene výhonků. Cena rostliny 30 až 40 kr.

Asparagus comorensis.

Tato jemně zpeřená, velmi efektní popínavá rostlina patří rodem ku chřestovitým, listům podobá se však spíše kapradinám. Nechá se snadno vinouti na drátěných podkladech různých tvarů, jako vějíř, balon, koruna a j.

Pěstování jest jednoduché, neboť rostlině této svědčí každá dobrá písečnatá země a sluneční paprsky, kropíme-li ji každodenně před večerem, škodlivého vlivu na ni nemají. Přes to však nedojde tak brzy hojnějšího rozšíření pro vysokou cenu (za dospělejší rostlinu až 2 zl.)

Rozmnožuje se semenem, které však domácí závody květinářské posud nenabízejí.

Přezimuje při $+1$ až 5° R. a přesazuje se na jaře.

Azalea.

Který přítel pokojové květiny neznal by těchto nádherných rostlin, jimž co do skvělosti barev málo jiných se vyrovná? Jsouť *azalky* sice dítkami květeny exotické, nicméně při náležitém pěstování dobře v pokoji prospívají. Dělíme je ve tři řady: *Azalea indica*, *Azalea pontica*, *Azalea mollis*.

Azalea.

První je rozhodně nejkrásnější, výhradně do pokoje (či studeného skleníku) a stkví se ve stu druzích rozličně pojmenovaných barvami od nejtmavější červené až do čistě bílé.

V době květu bývají obsypány tak, že listů téměř neviděti.

Nemožno si cos rozkošnějšího na květinovém stolku představit. Jediná vytýká se jim vada, že totiž doba květu netrvá dlouho, za to však kvetou záhy z jara, i v zimě, ba měl jsem před několika lety dvě v úplném květu o vánocích.

Hlavními podmínkami ku zdárnému vzrůstu *azalek* indických jsou: nevelká nádoba, vřesovištná země s drnovou a něco písku, čistota listů, časté kropení, polostín.

Odkvetlou *azalku* vysadíme ve druhé polovině května (ač máme-li kam!) ven do polostínu, kde by ani prudkému slunci ani lijáku a kroupám vystavena nebyla, a nechme ji tam až do konce srpna. V té době jeví se již někdy zárodky poupat. Začátkem září vsadíme ji opět do hrnku, při čemž dbáti musíme, aby země nově přidaná ke starému obalu kořennému dobře byla přitlačena, sice by zůstaly mezery, které často mívají za následek zhynutí rostliny. Můžeme *azalku* též v hrnku ponechat i a vysaditi takto ven.

Kdo nemá zahrádky, nechť *azalku* po odkvetení přesadí a umístí v pokoji tak, aby se jí dostalo ranního slunce. Paprsky sluneční napomáhají při tvoření poupat, prudký žár však velice škodí.

Když jsme v podzim *azalku* přenesli zpět do pokoje, postavme ji zprvu na okno ke straně severní nebo k severovýchodní obrácené; později, když mrazíky nastávají, na stolek nebo stojánek blíže okna a často pak vlažnou vodou kropme. Až do květu a mezi květením snese *azalka* častějšího zalití, též pohnojení rozpuštěným sle-

pičím nebo holubím trusem as dvakrát za měsíc; po odkvetení zalévejme málo. —

Chceme-li azalku v zimě přivést dříve do květu, chovejme ji v místnosti teplejší, kde by ani v noci teplota pod $+10^{\circ}\text{R}$. neklesla a stavme ji v posledních hodinách k oknu na slunce; ale vždy pilně kropme.

Ku pozdějšímu květu stačí přezimovati azalky v teplotě $2-6^{\circ}\text{R}$.

Rychlé střídání teploty, suchý vzduch, prach a kouř mívají za následek opadávání poupat a usychání listů, jakož i líhnutí puchýřnatek a pavouků; mokro přílišné způsobí plíseň listů a hnilobu kořenův. Červených pavouků zbavíme azalky velmi rychle a jistě tím způsobem, že je ponoříme třikrát po sobě do 45°R teplé vody a sice vždy na 2 sekundy (co rychle napočítáme 7) to opakuje se po 4 sekundách jak již řečeno třikrát. Pak se položí na zem tak, aby voda nestékala ke kořenům. Tím způsobem se usmrtí nejen červený pavouček ale i jeho zárodek. Listí azalky opět okřeje a přestane opadávati. Tato procedura, provede-li se přesně, jak udáno, květu ani v nejmenším neuškodí. Máme-li azalek mnoho, musí se zachladlá voda opět přilítím horké na 45°R . otepliti.

Rozmnožovati lze azalky ze semene a řízků. Druhý způsob je rozhodně výhodnější.

Semeno zasejme z jara do směsi země vřesovištné s třetinou písku a postavme do tepla. V několika dnech objeví se rostlinky, jež třeba co nejdříve přesázeti do misek nebo mělkých bedniček a později jednotlivě do malých hrnčků se zemí vřesovištnou, drnovou a pískem. Přezimování mladých azalek děje se v místnosti světlé při $+4-6^{\circ}\text{R}$.

Kdo vypěstovati chce azalku z řízků, nechť vezme k tomu vypučelé po odkvetení větvičky a nastrká je na husto do drobného písku pod sklo; když se zakořenily, rozsází se do hrnčků. Možno i časně z jara před květem, nařezati lonských větviček a nasázeti do směsi země vřesovištné s pískem a v teple držeti; prvnější způsob je jistější. —

Dospělejší azalky stačí přesazovati jednou za dvě léta.

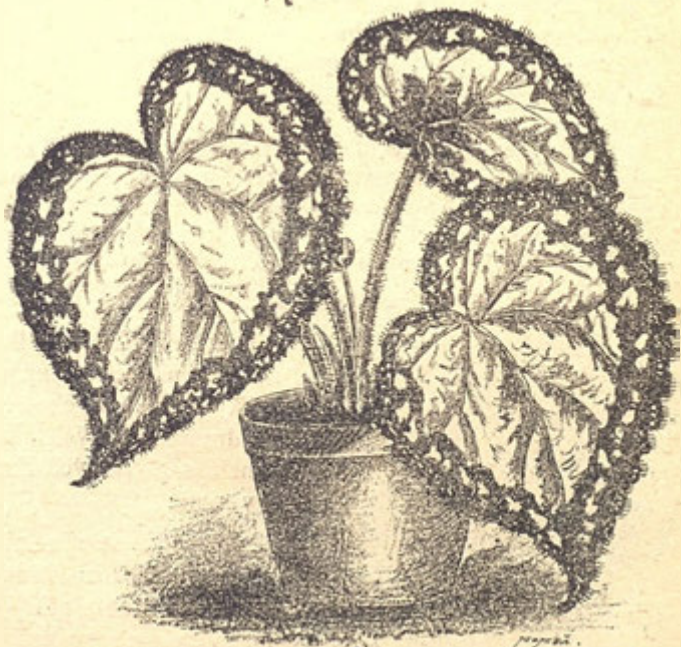
Cena azalek řídí se dle krásy květu i dle vzrůstu; za 50 kr. lze dostati již pěkný keřík, ač zvláště krásné a vysoké pyramidní stromky ceněny bývají až na 10 zl.

Azalea pontica (černomořská) a *Azalea mollis* (čínská) pěstovány bývají nejobyčejěji jen v zahradách, pročez se o nich šíře rozepisovati nebudu.

První předrží naši zimu bez pokrývky, druhá musí býti dobře slamou zabalena a ovázána.

Begonie.

Begonie jsou dítky cizí flory a rozeznáme u nich trojí druh :
1. *Begonia Rex* (královská), jen pro list pěstována. 2. Begonie hlíznaté, jež vzácně kvetou a na zimu odumírají až na hlízu, a 3. Begonie stále zelené.

Begonia Rex.

1. *Begonia rex* jak již řečeno jen pro krásně malovaný list pěstována, neodumírá sice na zimu, ale ve vzrůstu úplně přestane a proto se též méně zalévá. Žádá 10—12° tepla. V létě miluje polostín a ne přílišné zalití. Odtok dobrý. Stříkati za svitu slunečního jí nesvědčí. Zemi žádají tyto begonie listnatou s vřesovkou. Cena 40 kr.

2. *Begonie hlíznatá*. Hlízu položíme v měsíci únoru nebo březnu na písek, jež udržujeme v mírném vlhku, přikryjeme sklem a postavme do tepla

as \pm 16—20° R. As po čtrnácti dnech počne hlíza pučeti, načež ji přesadíme do směsi $\frac{2}{3}$ země listnaté a $\frac{1}{3}$ vřesovištné s pískem a to tak, aby hlíza jen málo zemí byla přikryta.

Kvetoucí begonie miluje výslunní. Květy mívají barvu nejčastěji cihlově červenou, ač jsou též tmavě červené, pomerančové, žluté, ba i bílé druhy. Velikost květu je rozličná, o průměru 1—12 cm.

Dužnaté větve na podzim osychají, lámou se a opadávají; rostlině nastává doba zimního spánku. Hlízu přechováváme při teplotě \pm 8—12° R v pilinách.

3. Do třetí třídy patří druhy *vždy zelené*, z nichž jedny mají list a stonek leskle zelený a květy buď bílé neb narůžovělé, druhé mají list cočkovaný, žíly v listech a stonek fialově červený. Rozmnožují se velmi dobře řízký na jaře.

* * *

Kdo nemá skleníku, nechť se o vypěstování begonií ze semene ani nepokouší. Setba vzhází nejlépe a vzešlé rostlinky většinou zakrní a zřídka vyrostou. Nad to pak stojí porce semene skoro tolik jako jedna hlíza, jejíž cena je u jednoduchých 20—50 kr., u plnokvětých obrovských 50 kr. až 2 zl. (Dávka semene prodává se za 30—40 kr.

Bouvardia.

květina keříčková s listy podlouhlými, celokrajnými a okoliky trubkovitých květů, dle odrudy buď bílých, nažloutlých nebo narůžovělých. Kvetě často v zimě.

Daří se v zemi vřesovištné s pískem. Přezimuje ve světlé místnosti při \pm 4—8° R; zimní slunce vyvinování květu podporuje. Přesazovati lze po odkvetení buď každého jara anebo přes rok.

Rozmnožuje se řízký pod sklem, též ze semene.

Cena asi 50 kr., dávka semene stojí 20 kr.

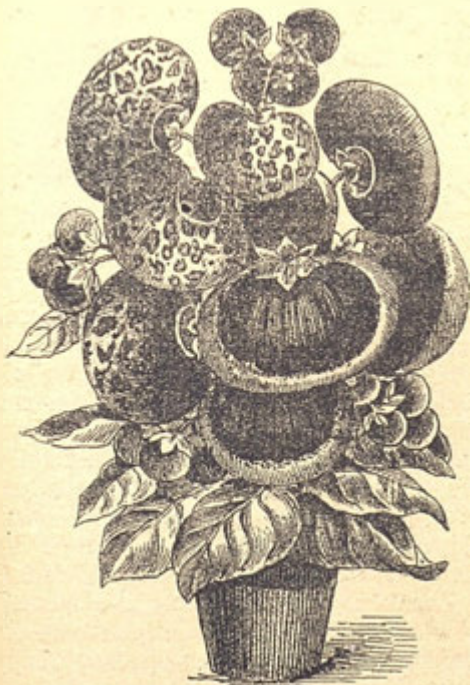
Bouvardia.

Caladium

Caladium jest rostlina teplého skleníku, pěstovaná v pokoji pro krásně zbarvené a vzorkované listy, podoby kolokásiových. Caladium vyžaduje stínu, vyšší teploty, vlhkého a čistého vzduchu; v pokoji ne každému se daří. Domovem jest v Jižní Americe, v oblasti veletoku Amazonky.

Hlízy odpočívati musí déle a prospívají ve směsi tučné země pařeništné s listovou a pískem. Cena dle barvitosti listů 40 kr. až 5 zl.; »špetka« semene ve směsi, nečítající však než asi 10 zrníček, stojí 30 kr., a výsledek setí vždy pochybný.

Calceolárie (pantoflíčky).

Calceolárie.

Oblíbené, pestře kvetoucí rostliny, jimž v pokoji sice dobře se dařívá a to nejlépe na ranním slunci — mnoho světla nemilují — ale velice trpívají mšicemi. Listy salátově zelené žloutnou, kropíme-li calceolarii za slunečna. Květy jsou kulovitě sploštělé, žluté, přihnědlé nebo začervenalé, někdy žíhané a jakoby sametové přecházejí z barvy do barvy; otevřeným lalokem podobají se poněkud květům pyskatých.

Calceolárie daří se v zemi listové s vřesovištnou a pískem, přesazuje se z jara, kvete obvykle po celé léto, nevyžadujíc kromě čištění a stříkání žádné zvláštní péče, a prezimuje při $+1-5^{\circ}$ R v místnosti světlé.

Rozmnožuje se řízků při

teplotě nejméně $+15^{\circ}$ R pod sklem anebo se vypěstuje ze semene. Poslednější způsob vyžaduje veliké bedlivosti, a to jednak pro jem-

nost zrníček, jež rovnají se drobounkému prášku, jednak pro choulostivost vzešlých sazeniček, ke hnilobě lodyh vždy náchylných. Ostatně jest cena květiny této mírná, od 15 do 20 kr.

***Calla aethiopica* (Kristův květ).**

Calla aethiopica (Kristův květ, u Němců »dračí kořen« zvaná). je hlízovitá rostlina obyčejně »kolokásie« jmenovaná, jejíž libovonný, bílý květ často v zimě se vyskytuje. *Calla* žádá zemi hlinitou, až bahnitou a velmi hojného zalévání; proto užívá se jí k vyzdobení aquarií. Přezimuje v bezmrazné, světlé místnosti. Jest více odrud, lišících se hlavně tvarem svých velikých listův a vzrůstem, též barvou okvětí. Patří vesměs k palicokvětým. Cena 25—50 kr.

Calla aethiopica.

***Camellia japonica* (Kamelie).**

»Nic pro nás!« myslí sobě snad mnohý květinář — ochotník či začátečník. »Do květu nelze ji v pokoji přivést.«

Přesvědčil jsem se o skutečném opaku. Před sedmi léty přinesl jsem mladou kamelii; měla pouze dva lístky, dnes mám z ní krásný stromek, jenž každé zimy hojně kvete.

Kamelie potřebuje země ze dvou třetin vřesovištné a třetiny drnové s pískem, od nasazení poupat až do odkvetení stín a časté kropení; nesnese kouře, prachu, výparů plynových, aniž časté změny místa, sice ztrácí poupata, žloutne, až i hyne. Po odkvetení vyrazí nové ratolístky, které dospěvše asi na 6—10 listů, ve vzrůstu zarazí. Jakmile to nastane, obmezíme zalévání na míru nejmenší a ustaneme s kropením na dobu asi 6—8 neděl. Na to vystavme kamelii buď ven proti východnímu slunci anebo, nemáme-li zahrádky, za okno, které často otevírejme, zalévejme i kropme hojněji, ale nikdy, svítí-li slunce na květinu. Dobře poslouží několikeré zalití rozředěným guanem, obzvláště v 2. roce před počátkem vegetace a to dva i třikrát vždy jednou za osm dní. V třetím roce, když jsme

nepřesadili, zaléváme mnoho po nasazení poupat každých čtrnáct dní vodou s přísadou rohové moučky. Vůbec se hnojení camelii moučkou rohovou lépe osvědčilo než guano, byť i rozředěné.

V této době kamelie nasazuje poupata. Zkušenost učí, že poupata camelii vyvinují se mnohem lépe a větší venku nežli v pokoji. Vůbec zůstanou byliny zdravější, když hned po nasazení poupat přijdou do volné přírody.

K vyvinutí až do rozkvětu potřebí nejméně 7 měsíců. —

Ku konci srpna vezmeme camelii opět do pokoje a vykážeme jí stálé místo, na němž by se neotřásala a z něhož by přenášena býti nemusila. —

Velmi dobře prospívá vyvinutí poupat, postavíme-li začasť pod rostlinu vedle květníku nádobu s vařící vodou; pára z nádoby vystupující způsobuje totiž vlhčí vzduch a zamezí odesýchání poupat.

Květ kamelie vůbec je znám svým tvarem růžovitým a tuhými jako z vosku lístky květními, barvy červené, bílé, růžové i z těchto barev smíšené; některé přecházejí též do žluta. Květy jsou buď jednoduché nebo plné; tyto mívají někdy též podobu velikého karafiátu, ač zřídka.

Kamelii lze přezimovati při $+3-8^{\circ}\text{R}$; jak nižší tak vyšší teplota mívá v pokoji za následek opadávání poupat. Přesazovati stačí jednou za dvě léta, po odkvetení. Cena je rozličná, dle vzácnosti druhu a dle velikosti, od 30 kr. do 5 zl. i výše.

Ze semene je pěstování nesnadné a poskytně skoro vesměs květy jednoduché. Řízky vyberme buď hned po květu takové, na nichž pozorujeme čerstvé pupeny, a nastrkejme do směsi vřesovky s pískem na teplém místě (nejlépe do bedničky sklem přikryté nad kamna) anebo v červenci nově vyspělé větvičky do písku. Prvější způsob lépe se mi osvědčil, neboť při druhém pouštívají řízky kořeny teprve příštím jarem.

Kamelie lze také ušlechtiti.

Campanula pyramidalis,

zvoněk jehlančitý, neprávem též Aronova hůl zvaný, sice vydrží pod příkryvkou i venku přes zimu, avšak pěstuje se přece skoro výhradně v pokoji. Z keříku sytě zelených listů vyhlání stvol až 1·8 m vysoký, obalený zvonkovitými květy jasně modrými, řídčeji bílými. Rostlina tato spokojí se dobrou zemí zahradní, miluje výslunní a v době, kdy stvol vyrůstá a kvete, hojně vody. Pro svůj dlouhý, mrkvovitý kořen potřebuje hluboké nádoby. Po uzrání semene obyčejně hyne, avšak před tím vyraží u kořene množství odnožů, které

se snadno zakořeňují, tak že nových rostlin lehce nabudeme. Z listů i odnožů vytéká při nalomení nebo odříznutí bělavá šťáva, která na vzduchu hnědne a po vlčím máku páchne.

Rostliny tyto lze vypěstovati snadno ze semene; avšak tu kvetou teprve druhým až i třetím rokem. Cena 20 kr.

Canna

Canna.

Canna, dosna, též místy *časovka* zvaná, poněvač před deštěm na okrajích listů rosné krůpěje vylučuje, což stává se však po večerním zalití každé noci. Roste až 2 m vysoko, má veliké celokrajné listy, dle odrudy buď světle zelené, buď tmavé, též pruhované, nebo kovově měnivé. Květy mají zvláštní pětilaločný tvar a jsou barvy nejčastěji cihlově červené, žluté, červenohnědé, někdy bledě či temně ovroubené a skvrnitě.

Canna spokojí se obyčejnou zemí zahradní, žádá však velkou nádobu a v létě hojně vody a jednou za týden rozředěný hnůj. Na zimu nejlépe rostlinu nad zemí uříznouti a hlízu za sucha v místnosti bezmrazné přechovati. K jaru vsadíme hlízu do čerstvé země, postavíme v teplejší místnosti blíže světla a mírným zaléváním probudíme ze zimního spánku. Poněvač hlízy velmi rychle rostou a mnoho kořínků vyhánějí, lze je každého jara dělením rozmnožiti. Ze semene snadno se vypěstují a kvetou druhým rokem. Semeno je velmi tvrdé, radno je tedy před zasetím asi 24 hodin močiti a naříznouti nebo připilovati. Pro příliš bujný vzrůst hodí se canna spíše na skupeniny do zahrady než do potkoje; v novější však době vypěstovány odrudy ne přes 50 cm. vysoké (*Canna flacida le roy*», *Madame Crozy*, *President Carnot* a j.). Cena obyčejné canny je mírná, 10—20 kr.; novější nízké odrudy prodávají se však po 50 kr. až po 1 zl. Semeno stojí dávka 10—30 kr. Zásahu o zavedení vzácných, nových, nízkých druhů má obchodní zahradník Crozy v Lyoně.

Celósia. Kohoutí hřeben.

Jednoletá květina, původem z Východ. Indie a Číny. Seje se začátkem dubna buď do truhlíku neb do pařístě. Všešle rostlinky

se záhy pikirují do tučné země. Chceme-li obzvlášť velké hřebeny vypěstovati, přesazujeme opětně do nově založeného, teplého pařístě, kde je týdně jednou rozředěným hnojivem zaléváme. Držíme je hodně ve slunci a mnoho se nevětrá, jelikož se celosie ve vlhkém a hodně teplém vzduchu obzvlášť rychle a dobře vyvinují. Po vytvoření hřebenů přesazují se dle možnosti s částí hlíny buď do volné půdy aneb do velikých květináčů. Silná země pařístní a časté zalití rozředěným hnojivem jim velmi jde k duhu. Nejvzácnější druhy jsou *C. cristata nana*, *pyramidalis*, *Reid's perfection* a *japonica*.

Cineraria hybrida a Cineraria maritima

jsou květiny úplně rozdílné, nepodobné sobě i barvou květů i listům. *C. hybrida* pro krásný paprskovitý květ podoby velké chudobky, barev modrých, červených, modrobílých a červenobílých náleží přednost, a že cena jest mřná (15—25 kr.), dochází vždy větší oblíbenosti. —

Jsou i plné druhy.

Cineria hybrida možno sít v červnu do směsi země vřesovištné nebo listové s pískem. Jakmile sazeničky povyroستly asi na 4 lístky, rozsádně je do bedničky a později do malých hrnčkův. Časté stříkání a čistění je velmi žádoucí, poněvač cinerarie velice trpívají mšicemi. Sazeničky tyto, přezimované ve světlé místnosti při + 1—6° R. kvetou záhy z jara, někdy již v únoru, ba i v lednu. K jaru, před květem, přesádně je do nádob velikých se zahradní zemí pařeništnou a listovou. Po přesazení se několik dnů stíní. Nyní kropme dvakrát denně, nechceme-li, aby rostliny byly mšicemi obaleny. Když docíliti chceme řádného semene, přesazujeme cinerarie na podzim a z jara až do květu vždy, jakmile nádobu zakorenily, do většího květináče, čímž docílíme mnoho odnoží a silný vzrůst. Jsou-li dostatečné hrnky, zaléváme týdně na podzim a z jara 1—2krát rozředěným hnojivem. Po čas květu se kropiti neodporuje. Semeno běře se vždy z nejtmaších druhů.

Když cinerarie odkvetly, vystavme je ven anebo v pokoji na vzdušné místo.

Záhy vyrůstají z kmene při zemi odnože, kteréž odejmuty a pod sklo vsazeny lehce rostou. Obzvlášť druhy plné lze jistě pouze řízky množiti, ač i ze semene se daří.

Odkvetlá cinerarie obyčejně v létě zajde. Cinerarie vykazuje několik krásných skupin, z nichž svými obrovskými květy vynikla v poslední době *C. hybr. grandiflora excelsior*.

Cincreria maritima pěstuje se velmi řídko za okny pro stříbrolistý plstnatý list pěkně laločnatý; žlutavý květ je úhledný. Jest to květina zahradní, kde tvoří velmi pěkné obruby. V nádobách daří se na výslunní v zemi záhradní s přimísením pisku; přezimuje při 1—6° R. a přesazuje se na jaře. Větší péče nevyžaduje. Cena rostliny 2—10 kr.

Clematis (Plamének ozdobný),

rostlina vysoko se pnoucí, vydrží pod pokrývkou venku, a v pokoji méně se pěstuje.

Jest množství odrud líšících se barvou, tvarem i plností svých nádherných květův.

Daří se na výslunní v tučné zahradní zemi a vyžadují hlubokých nádob, ježto mají velmi mnoho žlutohnědých kořenů. Jsou méně jedovaté než obyčejný plamének plotní.

Květy některých druhů dosahují velikosti až 20 cm. v průměru a podobají se skoro vždy jednoduše kvetoucím jirínám barvy mléko bílé, modré nebo zarůžovělé všech odstínů až do tmavě fialové; často mívají nádech sametu.

Za okny kvetou záhy a bedlivějšího pěstování nepotřebují; listí na podzim usychá. Rozmnožování děje se rozvody a řízky. Cena 40 kr. až 2 zl.

Clerodendron fragrans (Volkameria, blahokeř)

je krásně kvetoucí rostlina poloteplá, jejíž líbezná, aromatická vůně připomíná bonbony. Listy široké vyrůstají po dvou a na vrcholu každé větve vyvíjí se okolík až 20 plných zarůžovělých kvítků jako z vosku, podoby malé růžičky.

Clerodendron trpívá mšicemi; kromě čistění však nijaké umělosti pěstování jeho nevyžaduje. Zemi dejme zahradní s vřesovištnou nebo listovou s pískem. V zimě málo ale v létě se hojně zalévá a dle potřeby do větších nádob přesazuje. Přezimovati musíme blahokeř v místnosti nejméně 6° R. teplé; z jara jej přesadíme. Rozmnožovati lze jej řízky.

Vydrží více lét a dorůstá až 1 m. výše. Některé druhy jsou též popínavé. Cena 25—40 kr.

Clianthus Dampieri (vika austrálská),

rostlina jak vzácná tak choulostivá, o níž činím zmínku pouze pro zvláště krásný krvavě červený květ. Clianthus vyrůstá i přes 1 m.

výše, má listy hrachu nenepodobné a květy ve schlucích po čtyřech až sedmi na jedné stopce, mající podobu špičáku, jakým lamači kámen dobývají, leč s jednou špicí vzhůru a dvěma dolů, délky as 5 cm. —

Až dosud pěstuje se jen ze semene, které je dosti drahé (20 zrn za 30 kr.) a špatně vzchází, asi osmého dne po zasetí; většina zrníček v zemi zahnívá. Sítí jej musíme do směsi země vřesovištné s pískem, nad kamny, a to nejlépe jednotlivě do malých hrnčků, poněvač časně přesazování těžce snesou. Jakmile poodrostly, dáme je do nádob větších, při čemž kořeny, jež často na stěnách květináče se uchyťují, nesmíme poranit, ana by květinka zhynula, načež jim dopřejme slunce a dostatek čerstvého vzduchu. Zalévejme tak, aby lodyha se nesmácela, poněvač snadno zahnívá; na dno nádoby musíme dáti střepin anebo na hrubo roztlučeného dřevěného uhlí, aby voda měla rychlý odtok.

Roubováním na příbuzný, však méně krásný *Clianthus puniceus* dosíci lze rostlin otužilejších.

Coffea arabica,

Coffea arabica.

kávovník, přizpůsobí se vzduchu našich příbytků dosti snadno, má-li však prospívati a kvěsti, nutno chrániti jej před paprsky slunečními a kropiti dvakráte za den. Listy skoro celokrajné rostou vstříčně, jsou lesklé a tmavě zelené. Bílé květy vyražející jednotlivě v úžlabí mezi listím a větvíčkami, dýchají vůni jasmínu. Plody nasazuje obyčejně pouze po prvním odkvetení; jsou to červené bobule,

kryjící se v masitém obalu po dvou zrnkách. Kávovník žádá země listnaté se zahradní, stejnoměrnou mírnou vláhu, větších nádob, vyšší teploty (ani v zimě pod 10° R.) a v létě častějšího pohnojení tekutou mrvou.

Rozmnožuje se semenem a kvete v 5 nebo 6 roce. Přesazovati musíme nejdéle vždy přes rok. — Cena jednoročního semennáče 15-20 kr., dávky semene 20 kr.

Coleus.

Coleus.

Kvěтина tato pěstována bývá pro krásně zbarvené listy, tvaru i velikosti listu trešňového. Barva jich přechází od nejtmaší nachové do světle růžové, jasně i temně modré, zlatožluté i všech odstínů zelené.

Zvláštního způsobu pěstování coleus nepotřebuje a spokojí se dobrou zemí zahradní s pískem, ač ve směsi vřesovky s drnovkou nebo listovkou s pískem lépe se mu daří. Přezimuje nesnadno při 6—12° R. v místnosti jasné. — Rozmnožuje se velmi lehce řízký

ve zvýšené teplotě a nebo ze semene. Mladé rostlinky lépe přezimují. — Cena dle krásy listů 20—40 kr.

Convolvulus (Svlačec)

vykazuje množství druhů, z nichž některé v zahradách, jiné za okny se pěstují. Květ svlačců má známý zvonkovitý tvar, bývá modrý, růžový, bílý, též pruhovaný anebo v těchto barvách skvrnitý.

Většina odrud bere za vděk obyčejnou zemí zahradní a pěstuje se jako bylina jednoletá; jen některé druhy více let vydrží a do směsi země vřesovištné s kompostní se sázejí. *Convolvulus mauri-*

Convolvulus.

tunicus je krásná květinka hodící se do vysutých vás. Rozmnožování děje se ze semene, jehož cena za špetku je dle druhu 5—20 kr.

Příbuzné svlačcům a a s nimi často zaměňované jsou zvonky otáčivé (*Ipomea*) s listy laločnatými, kdežto svlaček má list opak srdčitý. —

Crinum

náleží k nejnádhernejším, ale také k nejdrazším květinám u nás pěstovaným; stojí cibule některých odrud 6 až 8 zl. Překrásné druhy jsou *Crinum amabile* s květem skvostně červeným a *Crinum Kenthianum* čistě bílým, prostřed každého plátku s červenou pruhou. Vonné tyto květy vyrážejí po 4 až 8 na jednom stvolu a mají tvar podobný liliím; doba květní trvá u některých po celé léto. Listy jsou sytě zelené, na okrajích vlnovité a vyrůstají do délky až přes 40 cm. Pěstování jest jednoduché. Buď necháme cibuli po celý rok v zemi, zalévající v zimě co nejskrovněji (jako při *Amaryllis Vallota*) anebo ji na zimu vyjmeme a přechováme v pilinách, z jara pak opět vsadíme (jako *Gladiolus*) a sice vždy jen po krk, jinak by hnila *Crinum* daří se ve hnojně zemi zahradní s přísadou písku; prospívá na výslunní, pouze květy nutno chrániti před přílišným úpalem —

Přezimuje v teple 6—12° R. a rozmnožuje se oddělováním narůstajících cibulek.

Crocus.

šafrán, jehož blizny květní přicházejí do obchodu. U nás je posud pěstován spíše pro úhledný květ než pro užitek. Sází se do oby-

čejné zahradní země. Vložíme-li cibulky v červnu do země, vykvete šafrán do měsíce října. Za oknem pěstovaný žádá místo výslunné. Květ šafránu pravého je tmavě fialový, podobný tvarem očunu; ale jsou také odrudy bílé, žluté a modré, které květávají záhy z jara. Nejoblíbenější pro pokoj i do zahrady je *Crocus vernus*. Dobře jest vždy po 2—3 letech v měsíci červenci vyndati cibulky z volné půdy, uschovati je v suchu a v podzim ty nejpěknější použití k rychlení do hrnků, slabé pak vsaditi opět do zahrady. Do hrnčeka naplněného do $\frac{2}{3}$ živnou, písčnou, dobře zahnilou zemí pařištní, položí se 5—6—8 cibulek těsně okolo stěn a několik do středu, završí hrnce zemí a zavlaží. Odporučuje se bráti k tomu účelu cibulky jednoho druhu, jelikož tyto stejně rostou a stejnou dobu kvetou a tak velmi slušný pohled poskytují. Jinak nestejně druhy vyvinují tenký list a chatrný květ. Po vysazení urovňají se nádoby na ploché kameny neb obrácené květníky, aby hlísty do vnitř nemohly, vedle sebe do jamky v zahradě, zasypou se vrstvou písku a pak hojně zemí zahradní. Písek dává se proto, aby při vyndávání země se lehce oddělila a pučící špice cibulek se neulámaly. Po vydání slouží jim nejlépe teplota 2—5° R. a teprve v únoru popřeje se jim 10—12°. Jinak krásně nekvetou.

Rozmnožují se oddělováním mladých cibulek. Cena jedné cibulky 2—5 kr.

Cuphea

je nízká rostlinka s listy tmavě zelenými, nenepobnými listům fuksií a rourovitými, nejčastěji korálově červenými květy. Poněvač dosti nenasnadno (při 1—5° R.) přezimuje, pěstuje se obyčejně jako jednoletá ze semene, ač i řízky lehce se zakoření. Daří se ve směsi země zahradní se zemí listovou a pískem a přesazuje se na jaře. Cena rostliny 15—30 kr., semene dle odrudy 10—20 kr. za špetku. Za nejlepší odrudu pokládají se *Cuphea Roezli* a *Cuphea eminens*.

Cyclámen (brambořík).

Cyclámen (brambořík) dochází u květinářů čím dále tím větší obliby a to právem; vyznamenávat se nejen krásným květem, nýbrž i jeho trvanlivostí, a může každou roční dobu do květu býti přiveden.

Předpokládaje, že aspoň brambořík obecný čili alpská fialka všeobecně je znám, nemíním se pouštět do popisování jeho.

Cizokrajné druhy mají listy velké, světle mramorované a krásné květy, barvy od čistě bílé, až do tmavokarmínové přecházející.

Cyclámen (brambořík).

v zalévání, až ustaneme nadobro. Tři měsíce odpočinku stačí cyclámen úplně, ba i méně; v době té jen zřídka kdy je pokropíme, aby hlíza suchem přílišným nescvrkla. Chceme-li hlízu probuditi k životu, dopřejeme jí více tepla a často ji kropíme, častěji i zaléváme. Cyclámen s novými listy zároveň nasazuje poupata a je-li zdráva, bujně pak roste a bohatě kvete. Přesazovati každým rokem netřeba, stačíť přesazování za dvě až tři léta. Ostatně nemívá cyclámen při neopatrném pěstování dlouhého věku, pročez jest radno umělým způsobem květy zůrodniti a k semeni si pomoci. Oplodněné květy po zavadnutí podrží čerstvé, tučné stopky, kdežto neoplodněným stopky usychají. Odchováváme-li semeno, zalévejme cyclámen hojněji až do uzrání, načež teprve jim dopřejeme odpočinku, a to o něco delšího. Křížením, t. j. oplodněním květů ze dvou různobarevných nabudeme nových odrud. Semeno nasejme hned po dozrání do lehké země listnaté nebo vřesovistné s pískem a držme v teple; když po 5 až 6 týdnech vzešlo (staré semeno klíčívá teprve po 3 až 4 měsících i později), rozsádně utlé rostlinky do malých hrnčků při povrchu hlízy a držme v teple. Rostlinky tyto, když poněkud sesílily, přivykejme vzduchu, nevystavujeme však slunci. Čím více mladá hlízká dospívá, tím také mění světlou svou barvu ve hnědou. Mladé cyclámen někdy do prvního květu lístky nezatahují, odpočívajíce teprve po odkvetení.

Jiný způsob rozmnožování cyclámen je rozkrajování hlíz; užívá se ho pouze tenkrát, chce-li kdo zachovati nějaký zvláštní druh. Jak se to děje, zmíněno bylo v „části všeobecné“. Cyclámen europeum

Dle krásy květů řídí se i cena.

Cyclámen europeum stojí hlíza 5 až 10 kr., cyclamen persicum, neapolitanum atd. 30 až 80 kr.

Květinář začátečník učiní nejlépe, koupí-li si raději hlízu, než aby se zdržoval čekáním na vzejítí nesnadno klíčivého semene.

Cyclámen daří se v polostínu při mírné teplotě, (v zimě +4 až 8° R.) ve směsi země vřesovištné nebo listnaté se zahradní a s pískem; zalévati sluší mírně, neboť přelitím hlízy, zvláště mladší, snadno hhní.

Po odkvetení listů znenáhla usychá; v témž poměru přestáváme

sází se 2 cm. pod povrch, kdežto persicum vyčnívá částečně aneb málem cele nad zemí.

Cýtisus Lophanta — Čilimník.

Čilimník je úhledný, vždy zelený keřík do pokoje, zvláštní péče nevyžadující. Je méně znám, než pro své zpeřené listy a zoubkovité květy zasluhuje. Zemi žádá vřesovištnou se zahradní a pískem; daří se lépe na výsluní než ve stínu. Přezimuje snadno při +1 až 5° R. a z jara se přesazuje.

Rozmnožuje se řízký nebo ze semene. Toto je však velmi tvrdé a musí se před zasetím namočit; ke klíčení potřebuje zvýšené teploty.

Cena semene 10 až 20 kr. za špetku, rostliny 30 až 40 kr.

Dianthus — karafiát.

Málo květin shledáváme v tolika odrudách a málo jich také jest tak rozšířeno jako karafiát. Však toho i právem pro svou nádheru barev, velikost květů, krásný tvar, jakož i příjemnou vůni zasluhuje. Obzvláště v té příčině vynikají vzácné *karafiáty klatovské*, jež mají zvučné jméno i za hranicemi našeho mocnářství. V době nejnovější pěstitelé dosáhli některých druhů s květy přímo obrovskými.

Rozmnožování děje se obyčejně ze semene; avšak tu zřídka obdržíme druhů „pravých“, totiž takových, z jakých jsme semeno zaselí, ba zvrhne se z nejkrásnějších plných květů dobrá polovina prázdných nebo poloplných. Sazeničky ze semene vypěstované kvetou druhým rokem.

Semeno seje se v dubnu do lehké zahradní země s pískem smísené pod sklo; před zasetím doporučuje se semeno aspoň na půl dne močit ve vlažné vodě, poněvadž nesnadno klíčí. Naseté držíme v mírném vlhku, aby ani nezaschlo ani neshnilo.

Poodrostlé sazeničky rozsadí se do malých hrnčků pod sklo, kdež se pak dále pěstují.

Jak již řečeno, vzácné druhy karafiátů jest nejlépe rozmnožovati řízký, které se velmi lehce ujímají aneb hřízenci, jak pojednáno bylo v č. I. Takto zakořeněné a přezimované sazeničky ať již vlastní nebo koupené přesazují se nejlépe v dubnu neb v květnu do květináčů 13—15 cm vysokých.

Karafiáty spokojí se sice i dobrou zemí zahradní s pískem promísenou, leč obzvláště jim svědčí směs země pařížské, listové a kompostní s dávkou hrubého písku. Sazenice dá se tak hluboko do země, by výhonky poboční přímo u této se nalezaly a stonek čili krk

nevyčnival. Po přiměřeném zalití postaví se na okna neb v zahradě na připravené stojany, kde se jim úplný přístup vzduchu a slunce popřeje. Uzavřený, suchý vzduch karafiát nemiluje, ba tento jej i usmrcuje.

Poněvač se dostalo rostlinám při sázení květináčů větších, jest třeba se zaléváním opatrně si počínati, by přílišným vlhkem dřívě, než-li zem v květináči prokořenělá jest, tato nezkysala a kořínky neuhnily. Jakmile však karafiáty počínají nabývati poupat větších, třeba denně výdatně zalévati, a velmi dobře pak jim poslouží, když jednou v týdu zalévají se rozředěným hnojivem nebo dobře zahnilou hnojůvkou, což ku silnějšímu vzrůstu a krásnějším květům napomáhá. — Nesmí se též opomenouti, jakmile povrch země v květináčích okornatěl, tento nakypřiti a po případě čerstvou vrstvou země nahradit, což se 2 i 3krát za léta opakuje.

Jakmile poupata se počínají rozvíjeti, nesmí se více volnému úpalu slunce ani dešti ponechati, a jest třeba přenést je na stanoviště chráněné, neb jen tenkrát. nám krásně vykvetou a dlouho trvajícím květem v nenasytné kráse nás odměňují.

Přezimování rozmnožených mladých sazenic neb krsů starších, má se dít co možná ve vzdušné světnici při nejnižším stupni tepla neb venku v půdě svobodné neb v studeném pařišti, kde se pouze okny neb prkny před deštěm a podzimním mokrem chrání. Karafiáty, až na některé měkčí remontantní odrudy, vydrží zimu v půdě svobodné úplně bez pohromy

Cena krásnějších druhů od 40 kr. do 1 zl., špetka semene až i 40 kr.

Dodecatheon Meadia.

Dodecatheon Meadia, božskokvět, pěkná cibulovitá rostlina, s květními plátky ohrnutými jako u cyclámen, barvy nejčastěji modré, fialové, až i růžové, s krvavě červeným hrdlem. Květní stvolý vyrůstají z jasně zelených podlouhlých listů do výše asi 40 cm.

Dodecatheon daří se v tučné zemi zahradní při mírném zalévání v polostínu. Přezimuje, dobře jsouc přikryta, i venku; v pokoji pěstována kvete velmi časně a prospívá lépe v nádobách větších.

Rozmnožuje se dělením cibulek, jež provádí se nejspolehlivěji na podzim, anebo ze semene.

Cena semene je 25 až 30 kr. za špetku, rostlina stojí rovněž tolik; některé odrudy bývají o něco málo dražší.

Dracaena.

Dracaena a příbuzna její „*Cordilina*“ jsou rostliny, pěstované pro dlouhé kosatcovité listy, jimiž se poněkud palmám podobají. Daří se v nádobách spíše větších, v zemi vřesovištné s tučnou zahradní a pískem. Spotřebují mnoho vody a vyžadují polostín. Přezimují při $+10$ až 14°R . Rozmnožují se odnoží i semenem. Žádají častějšího přesazení.

Vzácnější odrudy mají listy rozličně pruhované.

Cena 50 kr. až 5 zl. i více.

Dracaena.

Echeveria.

Echeveria, bylina tučnolistá, domácímu netřesku velice podobná, tvoří při zemi nádor tuhých listů, jež u některých odrud kovově se lesknou. Z úžlabí listů vypučí klas kvítků pomerančově červenavých, vyskytující se často v zimě. Zemi žádá jemnou vřesovku s pískem a místo výslunné. Má také svou dobu odpočinku, a v té nesmí se vůbec zalévat. Přezimuje při $+1$ až 6°R . a přesazuje se z jara, byť i ne každého roku.

Semeno je velice jemné. Seje se z jara do misek (s dírkovaným dnem) na povrch země a přiklopí sklem. Vzešlé sazeničky hned se rozsazují. Množí se též řízků v listovce silno pískem promísené. Před zastrčením řízku se týž nechá dva dni stranou ležeti, až řez zaschne. Listí *Echeverii* umývati se nesmí, ano by dostalo nepěkné skvrny.

Cena kusu 25 kr. až 1 zl.

Echeveria.

Erica.

Erica, vřesoviny, příbuzné našemu vřesu lesnímu, jež vyšly nadobro z mody a setkáváme se s nimi u pokojových květinářů velmi zřídka; nicméně zasluhují jakési pozornosti pro jemné listí, modřínovému jehličí ne nepodobné a proto, že kvetou v zimě. Kvítky bílé nebo zarůžovělé podobají se velice květům vřesu obecného.

Erica vyžaduje země vřesovištné s pískem, mírného zalévání a polostín, ač snese také paprsky dopoledního slunce beze škody.

Přezimuje při $+1$ až 4°R. , a lze ji přesazovati po odkvetení. Rozmnožování děje se semenem a řízký.

Cena 25 až 30 kr

Eucharis amazonica.

Skvostná květina, leč choulostivá, vyžadující teploty nejméně $+15^{\circ}\text{R.}$ a vzorné péče. Lze ji přivést do květu i v zimě, upravíme-li dobu odpočinku na dobu letní. Mezi velikými, tmavozelenými listy vyrůstá přímý stvol, nesoucí na vrcholi asi pět bílých, libovonných květů, tvaru narcisovitého.

Eucharis miluje zemi listovou s přimísením písku, rumu stavebního a suchého kravského hnoje. Vlhký vzduch, časté kropení a polostín jsou kromě vyšší teploty hlavními podmínkami zdaru této krásné rostliny.

Rozmnožuje se nejlépe oddělováním mladých cibulek, což nejme z jara při přesazování; pěstování ze semene je zdoluhavé a v pokoji zřídka se vydaří.

Silnější cibule stojí 1 zl., slabší 60 kr. V době odpočinku *Eucharis* nezatahuje se úplně a zalévá se velmi skrovně, ale vždy se kropí.

Méně choulostivá je *Eucharis Sanderii*, které ku přezimování stačí $+5$ až 8°R.

Ficus elastica.

Ficus elastica je známá rostlina s kmenem až 2 i 3 m. vysokým a velikými, sytě zelenými listy. Ve svém domově — Vých. Indii — vyrůstá u vysoký strom. Daří se ve velikých nádobách, ve směsi vřesovky se zemí listnatou a pískem; žádá častého umývání listů a opatrného zalévání, aby netrpěl ani mokrem ani suchem. Nepřesazuje se každým rokem, nýbrž teprve, když trpí nedostatkem potravy, což poznáme, dostává-li menší a plihlejší listy. Vzduch pokojový dobře mu svědčí, a jen po přesazení nutno jej postaviti do stínu.

Ficus elastica.

je-li řízek tenký, postačí pouhý zářez 3—4 mm. Spodek listu se čistě vlažnou vodou umyje, tolikéž i stonek a řez, z něhož šťáva vytéká. Pak se list sváže tak, aby se v oblouku kraje dotýkaly a pak se zastrčí s tenkým kolíčkem do malého hrnčeka, jenž pod pískovou vřesovkou je velmi dobře střepinami opatřen.

Fuchsia (čilko).

Stará známá, vyskytující se ve mnoha a mnoha odrudách, s korunkou jednoduchou i plnou. K nám přišla z Ameriky, kde objevena byla r. 1696. A přece i s touto všude zobecnělou květinou mnohý květinář zacházeti nedovede. Za okny trpívají plnokvěté odrudy nejčastěji úpalem slunečním; ač některé druhy na slunci zdárně prospívají, trpí jiné usýcháním a opadáváním listů (zvláště odruda s dlouhými, korálově červenými trubkami). Časté kropení velmi jest žádoucí.

Fuchsie daří se nejlépe v zemi smíšené z $\frac{1}{3}$ vřesovky, $\frac{1}{3}$ listovky a $\frac{1}{3}$ země zahradní s přísadou písku; přesazuje se každého

Přezimuje při $+10$ až 15° R. V létě se postříkuje, v podzim řídčeji a to jen za teplého, slunného rána a v zimě docela nic. Jest více odrud, z nichž *Ficus stipelata* se hodí pro visuté košíčky.

Cena 40 kr. až 1 zl.

Rozmnožuje se od počátku do poly března řízký za zvýšené teploty anebo semenem. Toto jest velice drobné a stojí špetka 15 kr.

Řízky řezí se ostrým nožem tak, aby se oko neporušilo a šikmý řez přešel uzlem, jež rozdělí napoly. Tak docílí se vždy jeden list se zdravým okem na vrchní části řízku, a na spodní rozříznutý listový uzel bez oka. Aby řízek takový pustil spíše kořání, učiní se na dřevnatém spodku ostrým nožem křížový řez 5 až 6 mm. hluboký;

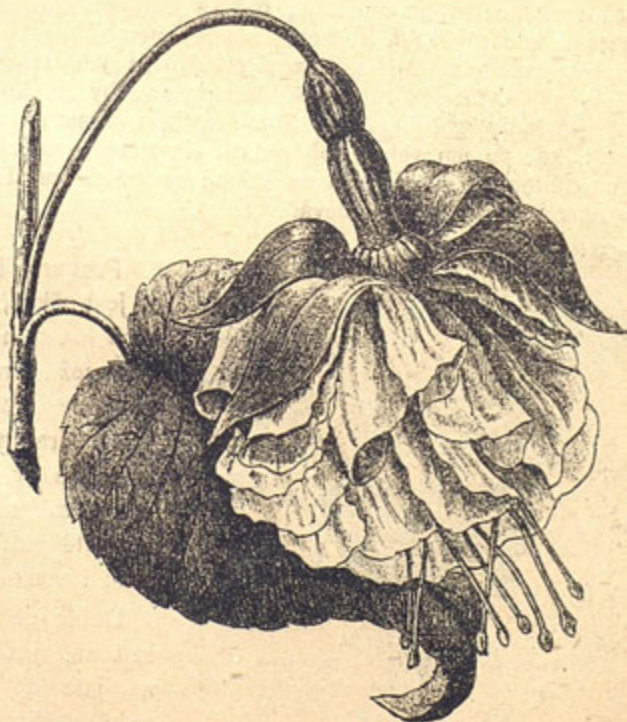
jara. Na zimu ztrácí skoro všechny listy, a možno ji přezimovati i ve světlém sklepě; v pokoji při $+1$ až 5° R. přetrvá zimu ovšem lépe.

Rozmnožuje se obyčejně a nejlépe řízký v zemi vřesovištné se silnou přísadou písku, v měsících dubnu až červenci. Též se zakoření v pouhém písku, ba i ve vodě. Pěstování ze semene je zdlouhavé a nejisté. Ostatně je cena Fuchsii dosti mírná (10 kr. až 1 zl.).

Semeno dovází se z krajín teplejších, neboť u nás neuzrává. Dospívá v obalu zpočátku zeleném, jenž vyrůstaje hnědne, až skoro zčerná. Na ostrovech Novozélandských, kde Fuchsie i divoce roste, tyto semenní obaly se prodávají a jedí, asi jako u nás třešně nebo jahody.

Semínka jsou bělavá, tvrdá, menší než zrnka máku.

Z fuchsii lze vypěstovati krásné a vysoké (až 3 m.) stromky.

Fuchsia (čilko).

Ostříhávejme jen vyrážející za každým listem větvičky, a rostliny

poženou rychle do výše; ve třech letech dorůstají takto některé druhy až 2 m.

Odrudy s červeným kalichem a bílou, hustě plnou korunkou pokládám za nejpeknější.

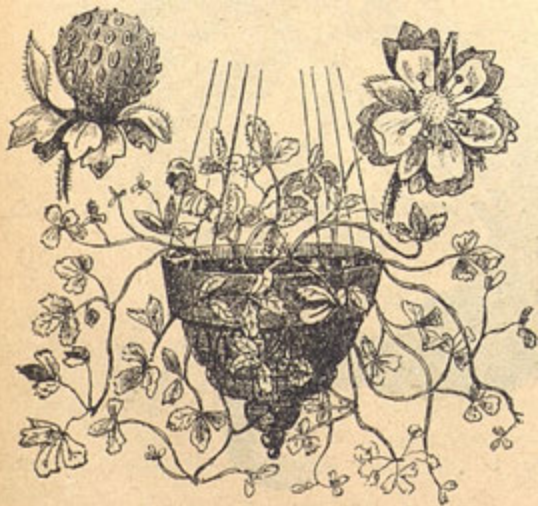
Z Bolívie pochází zmíněná již odruda s dlouhými trubkami a malou korunkou; má vždy chomáč květů pohromadě. Listy její o mnoho jsou větší, do ruda měnivě.

Jestli to rostlina dosti choulostivá a nevyrovná se květem fuksiím obyčejným.

Jsou také odrudy s kvítky drobounkými, z nichž některé hodí se do visutých košíčků (*Fuchsia procumbens* a *fulgens*).

Fuchsie lze též na vysoké stromky vypěstovati šlechtěním a sice na druh *F. corymbiflora*. Druh *F. fulgens* a ještě tři jiné kvetou i v zimě. Z těch běrou se řízky koncem února, přijatým a přesazeným se vyskytlé pupeny až do konce srpna odebírají, pak se ještě přesadí a na určité místo postaví, kde při 4—6° R. velmi pěkně kvetou.

Fuchsie miluje častější přesazení za léto a jen tehdy vyvine skutečně krásný květ. Při tom sluší dáti pozor, aby se kořínky nepoškodily, jinak by květina zašla. Starší fuchsie vysazují se volně do zahrady, kde se jim velmi dobře daří. Na zimu se vyndají a buď do větších nádob se vsadí aneb ve sklepě se koření založí do země a až do opadání listů mírně zalévá.

Fragaria indica.

Fragaria indica.

Jest pěkná, do vysutých vás se hodící květina, jež se velmi lehce výhonky rozmnožuje. Vyniká drobným, žlutým květem a červenými plody. V zahradě krásná skalnaté partie a často zimu i venku přetrvá.

Dobře daří se i ze semene, jež seje se na jaře do obyčejné země pařištní.

Funkia japonica.

Funkia japonica je známá rostlina hlízovitá se širokými, okrouhlými listy podélně rýhovanými, barvy jasně zelené. Na jednom či dvou stvolech vyrůstá po čtyřech až osmi květech barvy nejčastěji sněhobílé, podoby ocúnu, příjemné vůně. Hlíza tvoří množství kořenů, pročež *Funkia* potřebuje nádob velikých. Snese, ba chce hojně vody.

Na zimu se zatáhne, a tu v zalévání ustaneme. K jaru probouzí se a pučí. Země svědčí jí obyčejná zahradní. Přezimuje při 0° až 4° R., ba někdy předrží zimu i v šírem. Roznožuje se dělením hlízy.

Cena 25 až 50 kr.

Gaillardia.

Gaillardia pěstuje se spíše v zahradách, kdež ale zimu nepřetrvá. Některé odrůdy, zvláště *Gaillardia Lorenciana*, zaslouží pro krásný květ býti pěstovány i v pokoji.

Tvarem paprskovitých květů podobají se chrpě, barvy jsou však žlutě zahnědlé. Nejnověji vypěstovány druhy zcela plnokvěté.

Obyčejná zahradní země úplně jí dostačí, a kromě častého zalití a čistění jiného ošetřování nežádá.

Přezimuje při +1 až 4° R., a přesazuje se na jaře.

Rozmnožovati lze ji ze semena i řízky.

Cena 10 až 20 kr.

Gardenia.

Gardenia je vzácný a krásný stromek teplého skleníku s leskle zelenými listy a bílými, růžovitými květy, příjemné vůně. Poněvač je velmi choulostivá a poměrně drahá — kus za 60 kr. i výše — zřídka ji za okny vidíme.

Vřesovištná země s pískem, zvýšená teplota, časté mytí listů, vlhký vzduch jsou nezbytné podmínky k jejímu zdaru.

Přesazovati možno ji za dvě léta, v menších nádobách každoročně, vždy po odkvetení.

Přezimuje při +10 až 15° R.

Rozmnožuje se řízky v písku nebo ve vřesovce silně písčité nad kamny.

Gesneria.

Gesneria, hliznatá rostlina s listy tuhými, plstnatými a velmi krásnými květy, má velice rozšířené příbuzenstvo, o čemž později promluvíme.

Jsouť to: *Gloxinie*, *Isoloma hirsuta*, *Naegelia*, *Streptocarpus*. *Tydea* a zmíněná již *Achimenes* (č. 2.) jež vesměs bohatě a většinou nádherně kvetou.

Bývají zahrnuty ve společném názvu »gesneriády«.

Gesneria sama několik čítá odrůd.

Je vzrůstu nízkého, má tučný kmen a listy vstřícné; květy vyrůstají jednotlivě z úžlabí mezi listy a jsou barvy sametové červené, temnější skropené, podoby kalichu nebo zvonku. Listy mívají odlesk stříbřitý.

Po odkvetení znenáhla ustaňme v zalévání.

Listy vadnou a schnou; uschlé odřízneme při zemi ostrým nožikem a hlízu pak přikryjme vlhkým mechem. Až do konce února nebo i déle nezalíváme, leč jen zřídka a to pouze kropením mechu, aby hlíza se nescvrkla. K jaru postavme květník blíže tepla, a kropme hojněji; brzy zjeví se nám na povrchu hlízy pupeny, známky to probouzejícího se života. Přiklopení pučící hlízky sklenicí dobře prospívá.

Přesazovatí stačí vždy přes rok.

Zahradníci, kteří gesnerie ve velkém pěstují, vyjmou hlízy po zatažení ze země a přechovávají v písku nebo v pilinách. Na jaře kladou je pod sklo na vlhký písek, a když nové lístky pučí, rozsazují je do květníků.

Gesneriády množí se nejsnadněji kladením listů na písek a ze semene.

Toto jest velmi jemné a vysévá se na povrch země, která se mírně stlačí.

Ke sklíčení potřebuje teploty nejméně 20° R. a vyrazí v 8 až 12 dnech. Jakmile rostlinky nasazují druhé lístky, přesazují se a drží stále v teple a ve stínu. Kvetou někdy již prvním rokem. Zemi žádají písčitou vřesovku.

Hlízy přezimují při +8 až 15° R.

Cena 30 až 60 kr.

Gladiolus, mečík.

O tomto netřeba se mnoho šířiti. Z úžlabí listů vyhání dlouhý klas krásných květů, barev živě červených, pomerančových nebo i bílých.

Na podzim listí usychá; tu přestaneme zalévati, vyjmeme cibulku ze země a přechováme v písku až do jara. Na počátku dubna vložíme cibulku do zahradní země s drnovkou a pískem a postavíme za okno na výslunné místo. Cibulka v málo dnech vypučí.

Gladiolů je více odrůd, z nichž některé venku zimu přetrvávají. Krásnější nutno přezimovati v místnosti bezmrazné.

Velmi skvělými barvami honosí se zvláště *Gladiolus Gandavensis* a novější *Gladiolus Lemoinei*.

Cena velmi je rozličná, od 4 kr. až do 1 zl.

Rozmnožovati lze nejsnadněji a nejjistěji oddělováním cibulek, jež při starých přes léto narůstají; též ze semene se pěstuje.

Gloxinia.

Řadí se k nejskvostnějším květinám pokojovým a ačkoli pěstování její totožné je s ostatními gesneriádami, přece se o ní zvláště zmíním.

Gloxinie vyráží z hlízy více nízkými vrcholky, z nichž slabé odstraníme a ponecháme pouze 3—4 nejsilnější. Květy jsou otevřenější než u gesnerie a stojí na stopkách buď kolmo vzhůru, buď vodorovně, buď svisle; dle toho dělí se gloxinie ve tři podřadí: *Gloxinia erecta*, *horizontalis* a *pendula*. Co do barev jeví velikou rozmanitost. Jsou modré, červené, modrobílé, růžové, nachové, všelijak skvrnité, žíhané a kropené.

Průměr zvonkovitého květu měří až 8 cm.

Daří-li se jim dobře, odměňují se velikou bohatostí květů. Měl jsem na př. roku 1889. na jednom keříku 102 květy, ve čtyřech kruhovitých řadách nad sebou stojících.

Než gloxinie vypučí, drží se v mírném vlhku, v době vegetace se hojně zalévají. Proti úpalu slunečnímu se chrání a kropí pouze za teplé povětrnosti,

aby listy brzy oschly, jinak hnijí od kapek, jež na nich dlouho zůstávají. Po čas květu se vůbec nekropí. Častější přesazení do větší nádoby jim velmi svědčí a když to se neděje, napomáháme hojnému vzrůstu občasným zalitím hnojivem.

Z listu snadno se dá pěstovati, a také semeno dobře vzrůstá.

Vůbec nemohu gloxinie ku pěstování v pokoji ani dosti doporučiti; ve visutých nádobách vyjímají se překrásně.

Cena 25 kr. až 1 zl. Semeno stojí dávka 20 až 30 kr.

Gloxinia.

Glycine.

Glycine zřídka vidám v zahradách a ještě řidčeji za okny. Honosí se hrozny krásných květů temněji či světleji modrých nebo i bílých. Patří mezi nejúhlednější popínavé keře. Odrudy *Glycine sinensis* jsou skutečnou ozdobou zahrad, balkonů i salonů. Dle toho jest i cena, jež kolísá mezi 50 kr. až 1 zl. 50 kr., dávka semene stojí 30 kr.

Rostlina tato spokojí se tučnou zemí zahradní a daří se rovněž na výslunní jako v polostínu. Nádob žádá velikých. Přezimuje při $+1$ až 4° R. a velmi skrovném zalévání; v zahradě ponechána musí se na zimu dobře krýti.

Habrotamnus.

Tento málo známý keř nevyžaduje kromě zalévání — v létě hojně, v zimě málo — žádného zvláštního pěstění. Vyvinuje bohaté klasy jasně červených květů. Spokojí se s obyčejnou zahradní zemí a snadně přezimuje při $+1$ až 6° R. Lépe se mu daří v polostínu.

Přesazuje se každého jara. Rozmnožuje se semenem, jehož stojí dávka 20 kr.; rostlina prodává se po 50 kr

Heliotropium.

Heliotropium je známější pod jménem vanilka, ačkoli pravá vanilka je rostlina zcela jiná, patřící ku vzácnému řádu Orchideae (vstavačů).

Heliotropium vyrůstá obyčejně jako malý stromček nebo keřík, zřídka 1 m. vysoký.

Jakých výsledků možno však docílit vhodným pěstěním, toho nejlepší důkaz viděli jsme na obou obrovských vanilkách na jubilejní výstavě. Pocházely z hraběcích Šlikovských sklenníků z Kopidlna.

Heliotropium.

Heliotropium kvete drobně modře v nevelkých okolících; některé druhy mají květy načervenalé. Kořenová vůně poněkud upomíná na vanilku pravou.

Daří se na výslunní v zemi drnové s vřesovkou a vyžaduje častějšího pohnojení tekutou mrvou.

Přesazovati se musí nejméně jednou za léto a bedlivě kropiti a čistiti, poněvač trpívá mšicemi. Přezimuje snadno za velmi skrovného zalévání při $+4$ až 8°R .

Rozmnožuje se řízký z jara pod sklo vsazenými, rozvody a semenem.

Cena 20 až 50 kr. i více

Hedera (břečtan).

Hedera, břečtan, stále zelená a vůbec známá rostlina popínavá, žádá písčitou vřesovku, velkou nádobu a stín.

Jest několik odrůd, z nichž nejznámější jsou břečtan obecný a břečtan velkolistý. Druhý z nich je na zimu choulostivější a musí přezimovati v místnosti mrazu nepřístupné. Rozmnožuje se velmi lehce řízký. Přesazují se jednou za rok anebo za dvě léta. Cena 10 až 50 kr.

O břečtanolisté pelargonii promluvíme později.

Helleborus niger (čemeřice černá).

Helleborus niger pěstuje se sice i v zahradách, kdež zimu dobře přetrvává, nicméně pro úhledný květ, který se někdy již o vánocích vyskytuje, sází se též do květníků, a v pokoji ne vždy do květu přijde. Aby jistěji kvetla, vysadíme ji přes léto do zahrady, kdež hojně černých kořenů vyžene. Na podzim vsadíme ji do hrnka, a tu kvete obyčejně v měsíci lednu.

Květ má podobu plané růže a jest nejčastěji bílý.

Čemeřici svědčí dobrá, zahradní země a mírné zalévání. Rozmnožuje se dělením a setím.

Cena 20 až 50 kr.

Hibiscus chinensis.

Hibiscus chinensis je jednou z nejkrásnějších květin teplého pokoje, ale také značně choulostivý.

Tvarem velikých květů podobá se poněkud slezu zahradnímu, květy jsou však otevřenější.

Vzrůstem vyrovná se kaméliím; listí ze stran mírně vykrojené je sice lesklé, nikoli však tuhé.

Prospívá při častém kropení a mytí ve směsi vřesovky s tučnou zemí zahradní a pískem.

Na léto vystavme jej ven anebo v pokoji na výslunní; ku konci srpna musí býti vzat do pokoje; v teple ± 10 až 14°R . kvete hojně po celou zimu.

Přesazuje se z jara. Má-li větší nádobu, může se přesaditi po dvou letech.

Rozmnožuje se řízký v teple sazenými a semenem, jehož stojí dávka 35 kr. až 45 kr.

Jest mnoho odrůd květů plných i jednoduchých, v barvách červených, žlutých a bělavých. Cena od 40 kr. do 1 zl. 50 kr.

Hoya carnosa (voskovka)

Voskovka je rostlina vůbec známá, s listy velmi tuhými a okolíky špinavě bílých květů podoby hvězdiček, jež hojnost medové šťávy chovají.

Žádá místo výslunné, velkou nádobu a zemi rašelinnou, s přimísením něco listové. Přezimuje při $+6$ až 10°R . a přesazuje se záhy z jara. Rozmnožování děje se řízký, rozdělováním a ze semene.

Některé odrůdy jsou dosti vzácné. Cena obyčejné voskovky 20 kr.; vzácnějších druhů až přes 1 zl.

Hyacinty.

Hyacinty vypěstovány v odrůdách nesčíslných. Některé druhy přestojí zimu velmi snadně a proto sází se jen v zahradách; nemají nikdy té bohatosti a krásy květu jako druhy okenní.

Jest opravdu litovati, že hyacint i v pokoji vytrvá jen dvě zimy, načež obyčejně hyne.

Sází se buď do země listnaté nebo drnové s pískem do mechu anebo do vázy na vodu.

První způsob je nejobyčejnější. V měsíci září nebo říjnu, dle toho, jak brzy chceme hyacint do květu přivést, vsadíme cibuli do hrnka úzkého a hlubšího, jehož dno jsme pokryli vrstvou stěpin nebo dřevěného uhlí pro lepší odpad vody, a postavíme na místo polosvětlé v teplotě asi 10°R ., kde mírně jen kropíme. Hrnce nové se neodporučují, jelikož kořeny hyacintů trpí v nich ostrými látkami. Takové hrnce buď se ponoří před sázením na několik dní do vody, aneb se naplní leccjakou zemí, jež se po 14 dní pilně zalévá a pak opět vyklopí. Cibuli zasadíme tak, aby jí nejméně $\frac{1}{3}$ ze země vyčnívala. Když cibule ukazuje známku vegetace, dejme květník blíže ke světlu; paprsky podzimního slunce nejsou na škodu.

Zalévati musíme vodou vlažnou, možno-li měkkou.

Při teplotě poněkud zvýšené (nikoli však přílišné!) dospěje hyacint za 10 až 14 týdnů do květu.

Takto pěstoval jsem hyacinty sám a to se zdarem.

Stůž zde ještě návod jiný, zahradnicko-odbornický. Hyacinty, které míníme rychliti k tomu účelu, aby koncem prosince neb v lednu

kvetly, nutno sázeti již v srpnu; s rychlením nesmí se však dříve počítati, pokud nejsou cibule úplně zakořenělé, neb přehnané čili spálené nevykvetou a zůstanou, jak se říká, sedět.

Ku pozdějšímu kvetení ustanovené cibule sázejí se během měsíců září a října, až i v listopadu; zem nemá býti ani mastná ani hlinitá, a nejlepší jest smíšenina z $\frac{1}{2}$ dobré prsti z pařeníště a $\frac{1}{3}$ písčité zahradní země, neb $\frac{2}{3}$ prsti a $\frac{1}{3}$ říčního písku. Do hrnců (větší květináče na fialy a resedu postačí), jež mají býti staré, neboť nové obsahují sanytr, který kořenům škodí, dejme vrstvu hrubého písku nebo střepů, pak je naplníme připravenou, poněkud proschlou

směsí země až na pokraj, na to zalejme tolik, až se zem as na $\frac{2}{3}$ sesadí a voda dolem oteče; na tuto mokrou zem nasypme slabou vrstvu zcela suchého písku a položíme naň cibuli, načež hrnce suchou zemí tak daleko doplníme, až jsou cibule úplně pokryty; země pak se pevně přitlačí.

Květináče s nasazenými cibulemi postavme do chladného a temného, však před mrazem chráněného místa (do sklepa, prázdných pařeníšť, netopeného pokoje a t. d.), neb zahrabme je as $\frac{1}{2}$ metru hluboko do země, což se zvláště při sázení většího množství doporučuje. Po tuto dobu se hrnce zalívati nemusejí, anaf sama země v sobě dostatek vlhka drží.

Za 8—10 týdnů vyženu cibule as 6 cm. a jsouce tak dostatečně zakořenělé, hodí se k rychlení. Nyní postavme je na určené místo do skleníku neb pokoje a popřejme jim světla i tepla (8—12° R.) a možno-li i denně čerstvého vzduchu. Chraňmež se však hrnky postaviti blízko kamen neb na jiné místo, kde by podléhaly náhlé změně

Hyacint v hrnku.

teploty. Cibule nyní rychle poženou. Musejí se též poměrně zalívati,

nejlépe pak na misku pod hrncem vlažnou vodou. Suchý, teplý vzduch v místnosti jest zvlášt škodlivý. V místnosti, kde se netopí, kvetou mnohem déle. Po odkvetení se květ uřízne a přestane se zalévati. Ještě lépe, když se k úplnému vyžrání přesadí do půdy volné. Po vyndání ze země cibule na vzduchu se osuší a v říjnu vysazuje na určitá místa do zahrady.

Při pěstování na sklenicích užije se téhož způsobu, jak shora uveden. Sklenice postaví se do tmavého, chladného prostoru na tak dlouho, až se cibule řádně zakoření. Než se dá na teplé místo, mají kořínky dosahovat dna a cibule má býti 6 cm. vyhnána.

Měníme-li vodu, musíme toho dbáti, aby měla touž teplotu jako ta, kterou vylejeme. Přidáme-li štipec sody, zamezíme nahnívání kořínků a voda též déle vydrží.

Do zahrad na záhony sázejí se květinové cibule v říjnu as 1' hluboko a je radno přikryti je přes zimu slámou nebo listím.

Týmž způsobem pěstují se tulipány, tacety, krokusy a t. d. a platí vesměs následující pravidlo:

Květinové cibule musejí býti co nejlépe zakořenělé, mají-li krásné kvěsti. Čím více byly rychlené, tím jsou květy slabší a doba kvetení kratší. Listy pak nemají býti nikdy vyšší než květ, byla-li cibule náležitě opatrována. (Karel Novotný). —

V novější době užívá se sklenic dvojitých a sice nádoby spodní *a*, jež naplní se vodou a nádoby *b*, do níž vloží se cibule a spodem do vody zapustí.

Rozmnožování hyacintů v Čechách se nedaří, nejspíše za příčinou nepříznivých pro ně poměrů klimatických. V Holandsku rozmnožují je oddělováním mladých cibulek a ze semene; prvnějším způsobem dospějí ke květu za 3—4 léta, ze semene teprve v 6—7 roce. —

Hyacint na vodě.

Jedoduché jsou květem bohatější než plné a také příjemněji voní. —

Cena velice jest rozdílná: od 8 kr. až do 2 zl.; ba jsou příklady, že vzácné ezempláře až i stem zlatých placeny bývaly.

Hydrangea hortensis,

hortensie, domácí květina vůbec známá, nepotřebuje také žádného zvláštního pěstění. Daří se spíše ve stínu než na slunci, v zemi rašelinovité s listovou, ba spokojí se i s pouhou zemí zahradní.

Květ podobá se kalině (*Viburnum sterile*), okolíky jsou však mnohem větší, obvyklejše zarůžovělé. Přimísením železných pilin do země neb zaléváním vodou železitou nabývá květ barvy bledě modré. —

Hortensie velmi široce se rozvětňuje a potřebuje také velikých nádob. Přezimuje při $+1$ až 4° R. třeba v komoře nebo ve světlém sklepě; z jara nutno ji přesaditi.

Rozmnožuje se snadně řízký i semenem. — Dobře přikryta vydrží venku přes zimu. — Cena 10 až 40 kr.; dle velikosti a odrudy. —

Cheiranthus. Anglické fialy-

Rozeznáváme tři hlavní skupiny fial: *Letní* (*Cheiranthus annuus*), *podzimní* (*Ch. autumnalis*) a *zimní* (*Ch. incanus*) dle doby květu. K posledním patří i *fiala žlutá*. Každá z těchto tříd má mnoho odrůd. Ačkoli při opatrnosti v pokoji zimu přetrvávají, přece se obvyklejše pěstují jako květiny jednoleté a to spíše ze semene než z řísku, které dosti neskadno se přijímají.

Krásnější druhy snažíme se ovšem zachovati a rozmnožovati řízký pod sklem.

Fialy letní sejí se na počátku dubna do bedničky; dřívější setba zřídka se zdaří, poněvač sazeničky slábnou a hynou. K seti užijeme lehké země zahradní s pískem, v níž nesmí býti žádných látek hnojících, nepřikryjeme semeno hlinou, nýbrž jemným pískem, zaléváme velmi pozorně a vzešlé sazeničky pokud připouští počasí, větrejme, aby sílily. Když semenáče dospěly na 6—8 lístků, rozsádíme je do tučné zahradní země, které přimísiti můžeme prášku z trusu drůbežního.

Setím ovšem nabudeme plných druhů sotva polovinu. Letní fialy bývají barev bílých, růžových mnoha odstínů, modrých, fialových, cihlově červených, popelavě sivých, hnědých i jasné žlutých. —

Chceme-li je přezimovati, chovejme je téměř úplně bez zalévání, při $+ 1-4^{\circ}$ R. za to však v teplejších dnech často větrejme. —

Podobně pěstují se *fialy podzimní*, které kvetou o něco později a nemívají té skvělosti barev a velikostí květů. Jsou bílé, červené, fialové, modré nebo růžové.

Fialy zimní sejí se v dubnu anebo v květnu, téhož roku však nekvetou, nýbrž teprve od února do května roku příštího. Mohou býti přezimovány i v pařišti, ba pod dobrou přikrývkou vydrží někdy i na záhoně. Přes léto venku vysazené bývají silnější. V podzim přesadí se s obalem země, nechají se poněkud proschnouti a přezimují se pak suše, jako svrchu při fialách letních pověděno. K jaru přesadíme je do větších nádob, při čemž dle možnosti zachováme dřívější zemitý obal a jen příliš dlouhé kořínky přirůžeme. načež je mírným zaléváním do vzrůstu a květu přivedeme. Barev jsou modrých, červených i bílé.

Žlutohnědé odrůdy (*Cheirantus cheiri*) pěstují se jako zimní fialy vůbec. Barva je nečistě přihnědlá, květ i plných druhů menší a ne tak pravidelný jako fial jiných, vůně však příjemnější

Cena fial je mírná; asi tak mezi 5—30 kr.; semeno z plných druhů sebrané stojí dávka 20 kr.

Choisya ternata (Šoasie)

pro libou vůni květů i listů zaslouží hojnějšího rozšíření. Roste velmi rychle a poskytuje svými leskle zelenými, trojlaločnými listy, které po routě voní, pěkný pohled. Bílé, třešňovým podobné květy rozvíjejí se v měsíci březnu. Poněvač poupata nasazují hned v pozdní podzim, nutno s vyřezáváním nadbytečných větví pospíšiti na jaře, jakmile po odkvetení nové letorosty hnátí přestaly. *Choisya* daří se v každé dobré zemi, žádá ranní slunce a časté kropení. Přesazuje se z jara a rozmnožuje se velmi snadno řízký. Zimu přetrvává v místnosti světlé při $1-5^{\circ}$ R. Cena rostliny 40—50 kr.

Chlorophytum. (*Cordiline vinipara*).

Rostlinka popínavá s úzkými zelenými listy, hodící se velmi dohře do visutých košíčků. Daří se v dobré zahradní zemi a přesazuje, až když kořením celá květina jest vyzdvižena nad okraj hrnce.

Honosí se tou vzácnou předností, že na zalití můžeme někdy 3—4 týdny zapomenouti, aniž by to rostlině uškodilo, jakož i, že může viseti i uprostřed světnice, kdežto jiná by v těch místech hynula.

Chlorophytum.

Tato květina, nemá-li až příliš prostrannou nádobu, tvoří t. z. vzduchové kořeny což se velmi pěkně vyjímá. Má-li kvěsti, což stane se opět jen na světlém místě, tedy se toto kořání neodštipuje. Množiti lze ji obvlášt lehce: potřebí jen vzíti část rostliny se vzdušným kořením a zasaditi do hrnčeka. Z toho vídětí, že *Chlorophytum* zasluhuje povšimnutí. —

Chrysanthemum indicum. (Listopadka.)

Vyrůstají až i přes 1 m. vysoko a bývají v pozdní podzim obaleny květem astrovitým (hvězdovitým), barvy nejčastěji bílé,

žluté nebo zarůžovělé, velikosti plné sedmikrásy (chudobky) až do 10 cm. v průměru. Přes léto ven vysazené kvetou hojněji. Daří se

Chrysanthemum indicum.

v každé kypře zemi zahradní, ač přísada listové s pískem lépe jim svědčí; jinak zvláštního ošetřování nepotřebují a velmi snadno rozdělováním v březnu a v dubnu se rozmnoží. Také řízky, jež u spodu vyhánějí dobře se ujímají a sázejí se od února do dubna do země silně písčité pod sklo.

Těž se pěstuje ze semene. Řízky kvetou obvykle již prvním rokem, semenáče teprve ve dvou letech. *Chrysanthemum indicum* snadno přezimuje při 1—4° R. a vyžaduje přesazení každého jara.

Obzvláště pěkných, košatých exemplářů docílíme, když po vysazení ven aneb po přesazení do

hrnků za 13 dní vršky uštípíme, což se až do srpna ještě jednou může opakovati. Tyto kvetou ovšem pak něco později, ale jsou za to vzácnou ozdobou našich pokojů v zimě.

V hrncích pěstované milují častější přesazení do větší nádoby a občas zalití rozředěným hnojem.

V Japanu jesti to vedle lille snad nejrozšířenější květina a přicházejí tam odtud mnohé vzácné druhy do obchodu.

Immantophylum,

pěstovaná u nás asi ve třech odrůdách, je vzácná, *Amarylidám* podobná květina cibulovitá. Vyžaduje teploty aspoň 20° R., v zimě pak nejméně 10° R., vlhkého vzduchu a častého umytí listů. Ostatně je dosti choulostivá a v pokoji nerada kvete. Způsob pěstování je v celku týž, jako *Amarylis Vallota*. Též květ má tvar podobný, jen že má barvu jasně žlutou, oranžovou, nebo dle odrůdy též lososově zarůžovělou.

Nejznámější jsou *Immantophylum Clivia* a *Imm. miniatum*. Cena silnější cibule je 1 zl. 50 kr. až 2 zl.

Impatiens sultani

je rychle rostoucí, méně známá rostlina z rodu netýkavek, s různými ostruhovitými květy. Seje se do směsi země vřesovištné, s dobrou zahradní a s pískem do misek nebo bedniček v teple. Vůbec vyžaduje tato květina vyšší teploty, vlhkého vzduchu, častého přesazení a polostínu, trpívá mšicemi, také nesnadno přezimuje při 8—12° R., pročež ji ku pěstování v pokoji méně lze doporučiti. Cena 20—50 kr. —

Ismene calathina,

těž rostlina cibulovitá, Amarilidám podobná, s květem bílým nebo nažloutlým. Pěstuje se jako *Gladiolus Gandavensis*. Lze ji též rychlením i v zimě do květu přivést; rychlení dařívá se i na vodě jako u hyacintů. Abychom docílili časného květu, přestaneme ji ku konci září poněkud zalévat a držíme ve chladnu; asi po 4 týdnech postavíme ji do místnosti teplejší, kdež ihned počne rychleji vyrážeti, načež obyčejně již koncem ledna kvete. Cena cibule 40 kr.

Isoloma hirsuta

je gesneriáda s listy menšími než gloxinie a s květy nejčastěji oranžově červenými. Pěstuje se jako gesneria a gloxinie, pročež se o ní zvláště šířiti nebudeme. Cena 30—40 kr.

Isolepis gracilis

je rostlina úponkovitá, s rudým, trubkovitým květem, jenž vyrůstá ve shlucích na konci větviček, s listy tuhými jako u voskovky. Hodí se do visutých košíčků a na aquarie. Potřebuje písčnaté drnovky, polostín a hojného zalévání.

Rozmnožuje se řízků anebo ze semene. Toto je velice jemné a seje se tudíž na povrch; vzešlé sazeničky musíme přesazovati, jakmile se ukazují druhé lístky.

Isotoma longiflora,

lobelkovitá květina, je méně známa než zaslouží. Spokojí se s dobrou zahradní zemí a na výslunní dobře prospívá. Množí se rozdělováním a ze semene. Přezimuje při 1—5° R. a musí býti každého jara přesazena i rozdělena. Cena 20—30 kr.

Kaktus.

Kdo by neznal tyto mimo dobu květu neúhledné a nevlídné rostliny? A přece málo je květinářů, kteří znají kaktý důkladně.

Není také mým úmyslem o takovéto důkladné seznámení se pokoušeti, k tomu bylo by potřebí celé knihy. Kaktů je mnoho druhů a odrůd, různících se tvarem větví, barvou a velikostí květů i cenou, která kolísá mezi 20 kr. až 20 zl.

Pěstování je však skoro totéž: Výslunní, v době nasazování poupat a za květu hojně vody, po odkvetení málo, hlinitá země s přísadou tlučeného dřevěného uhlí a písku, snadný odtok vody, přezimuje při $+2$ až 8° R, přesazování po odkvetení.

V menších nádobách kvetou hojněji.

Zvláště krásným a bohatým květem vyznamenávají se *Cactus grandifloris*, *cereus flagelliformis*, *epiphyllum*, *carmineum*, *speciosum*, *truncatum*, *Pikermani* a j.; květy některých vytrvají však pouze několik hodin.

Kakty většinou jsou rostliny života tuhého; ani prach ani kouř citelně jim neškodí, sucho snesou po delší dobu, ba i menší mráz je nezhubí, ačkoli je pravlastí jejich Střední a teplejší Jižní Amerika.

Rízky v polostínu a v teple snadno se zakořeňují. Méně známo je, že kakty lze rozmnožovati také ze semene, ba dokonce že je lze i šlechtiti. K tomuto výkonu zvolíme některý z bujně roztoucích druhů (odporučuje se *Peirescia aculeata*); vršek podložky seřízne se vodorovně a učiníme pak dolů kolmý zářez (jako se dělá při šlechtění stromů „na kozí nožky“ čili do zářezu), načež seřízneme vrub ze dvou stran tak, aby do zářezu právě se hodil, zasadíme jej, zavážeme — ale příliš neutáhneme — a voskem umažeme.

Šlechtenci obyčejně při teplotě pouhých $+5$ až 12° R. dobře rostou, leč na parné slunce je stavěti není radno.

Kakty přezimují se v bezmrazné místnosti a od listopadu do února nepotřeba jich zalévati, kromě v zimě kvetoucích druhů *epiphyllum*.

Kapradiny.

Kapradiny sklenňkové jsou velice choulostivý, pročež jich do pokoje neradím. Obyčejně listí žloutne, opadává, až rostlina zhyne; žádajíť stejnoměrnou teplotu a vlhký vzduch, tedy velmi často kropy byti musí. Jest více odrůd. Mezi pěknější náleží: *Asplenium Felix*, *Polystichum aculeatum*, *Osmunda rogalis*, *Aspidium* a j.

Vřesovištná země, mírné vlhko a polostín jsou nezbytné požadavky všech.

Cena 30 kr. až 2 zl.

Rozmnožují se oddělováním odnožů i ze semene, a přezimují při $+10$ až 15° R.

Lachenalia pendula.

Lachenalia pendula je pěkná cibulovitá rostlina s hustými latami trubkovitých květů s listem tulipánu podobným. Pěstuje se jako gladiolus.

Cena 27 až 30 kr.

Lantana hybrida.

Lantana hybrida, rostlina nesoucí okolíky rudých a pomerančově žlutých nebo i bílých kvítků, nezdá se býti příliš oblíbena, ač v pokoji dobře se dařívá. Žádá tučnou a kyprou zemi zahradní a slunečné stanoviště. Na zimu se přireže a přechová při +8 až 12° R.

Lantana hybrida.

Rozmnožuje se řízky do písčité země vsazenými anebo semenem, které zasítí musíme v teple.

Cena 10 až 40 kr.

Lophospermum scandens.

Pro visuté košíčky výborně se hodící šplhavá rostlina, *Lophospermum scandens*, má krásný růžový květ podoby náprstníku a listů bledě zelené, poněkud plstnaté. Žemi žádá listnatou a vřesovku s pískem.

Přezimuje při velmi skrovném zalévání v teplotě $+4$ až 8°R . Každého jara se přesazuje. Semeno snadno za oknem uzrává a dobře vzchází; semenáčky kvetou obvykle již prvním rokem.

Rostlina tato byla by vůbec z nejvděčnějších šplhacích květin, kdyby netrpěla tolik mšicemi. Časté mytí je nezbytno.

Cena asi 20 kr.

Lycoris Terraccianii

vyznamenává se rovněž tak nádhrou květů jako — drahotou. Povahou i listím podobá se *Amarilis Vallota*; toto je však u *Lycoris* menší a temnější. Květy stojí po několika na jednom stvolu, jsou zářivě karmínové, rozhrnuté a mají žluté prášníky.

Ze silnější cibule vyrůstají dva až tři květné stvoły.

Pěstování jest jednoduché. Po zavadnutí květů, což bývá koncem září, ustáváme v zalévání a držíme jen tolik vlhka, co by cibule nezaschla; na jaře pak začneme zalévat hojněji.

Přesazovati radno po dvou až třech letech na jaře.

Lycoris daří se v každé zemi zahradní a zvláštní péče nevyžaduje; chybou je vysoká cena, 2 až 3 zl.

Rozmnožování děje se oddělováním mladých cibulek.

Přezimuje při $+1$ až 5°R .

Magnolia (šácholan).

Magnolia pěstuje se skoro výhradně jen v sadech, neboť do pokoje se pro svůj rozložitý vzrůst a široké větve méně hodí. Jest také dosti drahá; pěknější exempláře placeny bývají přes 5 zl.

Magnolia rozvíjí svůj veliký, nádherný květ záhy z jara; listí na zimu ztrácí. V pokoji pěstována vyžaduje velkých nádob a tučnou zahradní zemi. Přezimuje při $+1$ až 4°R ; slabý mráz ji nezahubí. V zimě velmi málo se zalévá. Není třeba přesazovati ji každého roku.

Rozmnožuje se řízků a semenem. Setí v pokoji zřídka se vydaří.

Maurandie.

Maurandie jsou méně známé, však úhledné rostliny otáčivé i šplhací. (Otáčí se totiž o svou podporu, zároveň listy se zachycující.) Mají bledě modrý náprstkovitý květ a nevelké světlé listy. Rostou velmi rychle a dají se v rozličné ozdobené tvary plést.

Tučná zahradní země smíšená s listovou a s pískem dobře se jim hodí; daří se lépe na výslunni.

Přezimují při $+2$ až 8°R . a z jara se přesazují.

Rozmnožování děje se nejlépe ze semene, jehož stojí špetka pěknějších odrůd 10 kr.; semeno za oknem dobře uzrává. Také řízky snadno ze zakořeňují.

Mimosa pudica (citlivka)

nepěstuje se dojista k vůli tomu nepatrnému květu, kterýž vyvíjí; jako spíše pro zvláštní vlastnost, že totiž schlípne celá rostlina, klepneme-li o list. Tento podoben jest poněkud listu akátu, ovšem ale menší, téměř pýřitý, což velmi dobře na dvojím našem vyobrazení lze pozorovati.

Mimosa pudica (citlivka).

Rozmnožování děje se ze semene. Seje se z jara v teple, a vzešlé rostlinky sází se do země listnaté s pískem. Při zalévání nemá se listů smáčeti, ano rádo opadává.

Kropiti se tedy nesmí.

Cena špetky semene 10 kr.

Mimulus tigrinus

a příbuzné odrůdy *Mimulus cardinalis* i *Mimulus moschatatus* (pižmo) vidáme dosti často za okny. Jsou to květiny z rodu pyskatých; česky přezděno jim kejklířky, místy opičalky. První má květ velký, žlutý, hnědě skvrnitý, druhý je květu menšího, krvavě červeného, třetí je nejdrobnější a kvete žlutě.

Všechny daří se ve hnojné zemi zahradní na výslunní, přezimují snadno při $+1$ až 4° R. a snadno se množí dělením, řízký i ze semene. Toto je velice jemné a k zemi se jen zlehka přitlačí.

Cena je mírná; stojí rostlina 10 kr., dávka semene dle odrůdy 5 až 10 kr.

Mirtus communis (Myrta).

Myrta je známa všeobecně. K nejveselejším i nejsmutnějším průvodům v životě lidském bývá nezbytnou, a rozmarinu vytiskla již nadobro. Nejznámější odrůdy myrty jsou myrta velkolistá a malolistá; tato bývá rozhodně pěknější.

Listí vydává příjemnou vůni, zvláště třením. Obě pěstují se v lehké zemi s přísadou vřesovištné a písku; v létě milují polostín.

Přezimují při $+2$ až 6° R. a přesazují se na jaře; žádají nádoby raději větší, a kropení velmi jim jde k duhu. Ve vzduchu uzavřeném a bez kropení opadávají: Zimní kropení škodí. —

Rozmnožují se řízký při vyšší teplotě a pod sklem; jinak dosti nesnadno se zakořeňují.

Starší kusy přesazují se jednou za 3—4 roky a tu jest žádoucí v koruně je trochu sřezati. Myrty často k různým potřebám sřezované nikdy nekvetou.

Montbretia crocosmiaeflora

je cibulovitá rostlina velmi snadného pěstování, dařící se v obyčejné zahradní zemi při hojném zalévání. Pěstuje se úplně jako *Gladiolus Gandavensis*. Listí *Montbretie* jest mečíkovité, květy tvoří klasy a jsou nevelké, široce rozevřené, barvy tmavě oranžové.

Cibule rychle se množí a proto nejspíše tak v ceně klesly; stojí nyní pouze 10 až 15 kr.

Nagelia.

Nagelia je gesneriáda s listy sametově lesklými, dle odrůdy od barvy jasně zelené až do tmavě nachové, s květy bílými, žlutými anebo zarůžovělými.

Pěstuje se jako vůbec všechny gesneriády.

Cena hlízy 20 až 40 kr.

Nerine sarniensis

je velmi krásná květina cibulovitá se skvěle karmínovými květy, lilii zlatohlávkové (*Lilium Martagon*) podobnými. Stvol nese 3 až 8 stvolnatých květů. Cibule nesmí se sázeti hluboko, ana takto méně kvete. Leskle zelené listí pučí, když květ vadnouti počíná.

Rostlina tato žádá vřesovištnou nebo listnatou zemi s pískem, a ku přezimování stačí jí $+1^{\circ}$ R. teploty.

Cena 1 zl. i více.

Nicotiana affinis.

Jméno samo prozrazuje nám, že máme před sebou rostlinu tabákovitou S úhledným trubkovitým květem spojuje příjemnou vůni a snadný způsob pěstování.

Další se na výslunní při hojnějším zalévání v lehké zemi zahrady a přezimuje při $+10$ až 15° R.

Při zemi vyrazí stále nové výhonky, které byvše odděleny, tvoří nové rostlinky. Rozmnožuje se ze semene.

Cena rostliny 15 až 30 kr.; špetka semene 10 kr.

Oleandr Nerine,

vůbec známý ozdobný stromek, roste v Itálii divoce, s květy ovšem prázdnými, u nás pěstuje se ve velikých hrncích nebo ve kbelících. Lístí je jako vrbové, květ růžovitý. Oleandr pln je ostré, mléčnaté šťávy, jejíž požití působí bolení hlavy. Totéž pocítíme, spíme-li v místnosti, kde oleandr stojí v květu.

Dobrá, vyhnojená země, výslunní a v létě hojně vody jsou hlavními požadavky oleandru. Přezimuje při $+1$ až 4° R.

Rozmnožuje se snadno řízký, které nastrkáme do láhve s vodou tak, aby nehluboko byly ponořeny; vodu musíme dolévat. Za 5 a 8 neděl vypučí kořeny, načež se vsadí nová rostlinka do květníku.

Cena oleandru řídí se hlavně dle vzrůstu.

Mladé rostlinky dostaneme po 10 kr., dospělé stromky stojí až 5 zl.

Orange,

stromky pomerančové, nepatří vlastně do květinářství, a píšou-li o nich přece, činím tak pouze, abych varoval před kvetoucími stromky. Kdo by spal s nimi v téže místnosti uzavřené, byl by v nebezpečí. Vůně jejich, ač příjemná, působí závrat, mdloby, někdy i smrt.

Stromky pomerančové i citronové dají se vypěstovati z jader a kvetou obyčejně teprve v 9. nebo v 10. roce. Žádají dobrou hnojnou zemi, v létě mírné výslunní, v zimě $+$ aspoň 4° R. tepla a časté umytí listů. Na jaře se větve záhy prořezávají, a to dříve než začnou pučeti.

Orchideae,

rostliny vstavačovitě, jsou nejkrasnější, zároveň však nejchoulostivější a nejdražší květiny skleníkové. V pokoji málo které z přecitlivělých

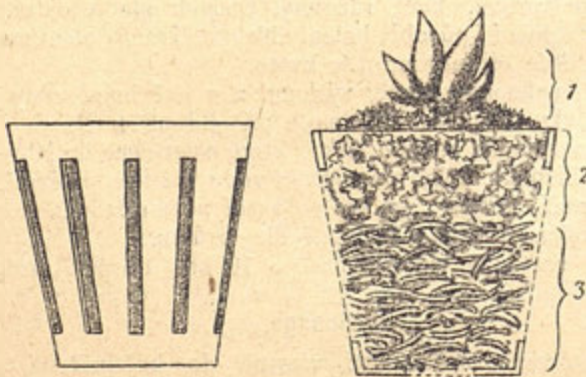
rodů a druhů se daří; v zahradách pěstuje se nejčastěji *Cypripedium calceolus*, štřevíčník, jenž tu a tam velmi pořádku i divoce roste a naši zimu venku přetrvává. I obyčejná na lukách žežulka patří k orchideím.

Nemá-li květinář zasklenou skříň anebo skleněný zvonovitý příklop, nechť na pěstování Orchideí ani nepomyšlí.

Vzácnými činí je nejen vůně obyčejně přelíbezná a skvělý květ, nýbrž často podivuhodný útvar květů, upomínající na mnohé zjevy z říše živočišné, jako motýly, pavouky, mouchy, žáby, rozkřídlené ptáky, ba i tančící panáčky (*Compactia falcata*.)

Orchideae dělí se kromě v rody a druhy na dvě hlavní skupiny: Na takové: 1. jež pěstují se v nádobách v zemi anebo v mechu a 2. ty, jež berouce potravu svou pouze lupením ze vzduchu, na prkénko na drsný kámen se přiváží a v kořenech mechem obalí.

Jinak rozeznávají zahradníci Orchideae teplé, vyžadující $+15$ až 20°R i více, poloteplé pro $+7$ až 16°R a studené pro $+3$ až 15°R .

Čís. 1.

Čís. 2.

Vlhký vzduch jest nejhlavnějším požadavkem všech Orchideí.

Pro druhy v zemi rostoucí doporučuje se směsina ze strouchnivělého dubového nebo olšového dříví, též hnědá země slatinná s přimísením na drobno rozemnutého mechu, dřevěného uhlí a prachu z vypálených cihel, ze zátek korkových, rohové drtiny, prach z kůry stromové a p. Nádoby musí míti též po stranách a to více a větších otvorů, neboť mnohé druhy vyražejí své květné klasy nikoli přímo vzhůru, nýbrž po straně.

Vzorek květináče pro orchidee znázorňujeme obrazem 1; číslo 2. jest průřez takového hrnce s orchideí již nasazenou a znamená,

1 orchidei v čerstvém mechu, 2 lehce nasypaný kompost a 3 jsou střeptiny a dřevěné uhlí.

Rozmnožování provádí se takto: Hlízy narostlé v téže nádobě se poněkud odchýlí, spojující je kořínky přeříznou a prostor odchýlením povstálý suchým mechem vyplní. Takto nechají se hlízy pospolu růsti, až náležitě sesílily, což někdy více let vyžaduje, načež se rozsadí.

Ku pěstování vzdušnému hodí se nejlépe kousek drsného kapalínu (Flusstein) nebo dřeva korkového, vrbového, hruškového, dubového či olšového, k němuž se rostlina oloveným drátem lehce přiváže.

Shnil-li dřevěný podklad, přivážeme zbytek opatrně i s rostlinou na nový kus dřeva. Větviček vzdušní kořínky nasazujících možno užiti jako řízků k rozmnožování. Tržní cena orchideí bývá neslýchaná. Ač zmíněná *Cypripedium calceolus* prodávána po 50 kr., jsou druhy sklenňkové vesměs drahy, a nejlacinější stojí 3 zl. Avšak jsou příklady, že jediný exemplář zaplacen až pěti tisíci franky. (*Coelogyne cristata alba* r. 1883)! Průměrná cena může směle udána býti na 20 až 25 zl.

Ostrowskia

je nejkrásnější z květín zvonkovitých. Květy barvy modré nebo lilákové skupeny jsou na stvolu až 1½ m. vysokém a měří v průměru jednotlivě 10 až 15 cm.

Kořen tvoří hlízy. Po odkvetení lodyha znenáhla usychá, a v stejné míře uskovňujeme se v zalévání; z jara probouzíme hlízu k životu podobně jako *cyclamen* nebo *gloxinii*. Cena rostliny této je dosti vysoká, 1 zl. až 1 zl. 50 kr.; semene stojí dávka 25 kr.

Ostrowskia miluje tučnou zahradní zemi, smíšenou s listovou a pískem; v době květu spotřebuje mnoho vody. Hlízy přezimují při + 3 až 6° R. a přesazují se ku konci zimního odpočinku.

Passiflora — Mučenka.

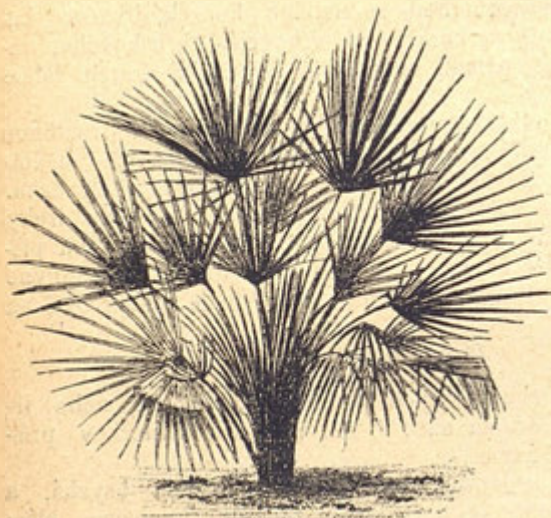
Obracíme se ku květině známější a dosti rozšířené, která při krásném a zvláštním květu jen skrovné péče vyžaduje. Daří se v dobré zemi zahradní s přísadou listové nebo vřesovky. Že vysoko se pne, bývá jí užíváno k besídkám a sloupům; venku však pořádku kvete. Za okny vidáme ji nejčastěji na kruhovitě rákosce či drátu.

Žádá velké nádoby, výslunní a v létě hojně vody. Přezimuje při + 10 až 14° R.; nutno ji každého jara přesaditi a občas pohnojiti.

Rozmnožuje se řízky pod sklem při vyšší teplotě; mladé sazeničky kvetou pak obyčejně již příštím rokem, kdežto ze semene, které dosti nesnadno klíčí, kvetou teprve v 5 až 8 roce.

Nad potřebu dlouhé výhonky mohou se v podzim přiříznouti.

Palmy

Palma.

nou vodou, přezimování při $+ 6$ až 14° R. Do pokoje hodí se vějířovitá *Latania*, *Pritchardia* (*Brahaea* *Philamentosa*), *Chamaerops*, *Jucca*, *Phoenix* *reclinata*, *Kentia* *Balmoreaana*, *Pandanus* *utilis* a některé jiné.

Rozmnožování děje se semeny. Některé, na př. *Pritchardia*, klíčí ve 20 dnech, jiné třeba až po roce; všechny však vyžadují značné teploty.

Přesazovati lze nejlépe z jara a to vždy do nádob větších. Časté pohnojení tekutou mrvou jim značně prospívá.

Cena řídí se dle druhu i vzrůstu a kolísá mezi 50 kr. až 5 zl. i více. —

Pelargonie.

Pelargonie.

při dotyku nelibě páchne, ač právě tím se stává, že jich mšice zřídka napadají.

Pelargonie tyto spokojí se dobrou zemí zahradní. přísada listové s pískem lépe jim jde k duhu. Četl jsem kdysi »návod«, v němž praveno, že prý Pelargonium Scarlet kvetou tím bohatěji, čím špatnější mají zemi. Zavrhuji radu takovou z vlastní zkušenosti naprosto. Nevím, bylo-li by květů v chatrné půdě více, avšak byly by to květy menší, jako uvadlé a listí samo by žloutlo, květina záhy by hynula — hladem. Mají-li květ i listí vyvinovati se v plné bujnosti, potřebí aspoň třikráte za léto hnojit tekutou mrvou.

Květiny tyto snadno přezimují při skrovném zalévání a v teplotě + 1 až 5° R. Přesazují se z jara.

Rozmnožování děje se řízkem a semenem. Řízky snadno se zakoření v každé lehké písčnaté zemi, byť ani pod sklo nepřišly, jen když stojí několik dní ve stínu. Také semeno dobře vzchází; semenáče kvetou již v prvním roce.

Pelargonium Scarlet mají husté okolíky nevelkých kvítků buď jednoduchých nebo plných, barvy bílé, růžové, červené, až i hnědé. Listí je dlanité, s okrajem málo laločnatým; odrůdy *zonale* mají rovnoběžně s okrajem široký hnědý pruh.

Cena 10 až 25 kr.

Pelargonium velkokvěté řadím k nejkrásnějším květinám do pokoje. Dle tvaru a barvitosti květů roztřídím je pěstitelé v několik odrůd, z nichž nejobecnější jsou :

A opět staré známé a to hned několik rodů s množstvím odrůd :

Pelargonium Scarlet, *Pelargonium velkokvěté*, *Pelargonium roseum*, *Pelargonium hederæfolium* též »*peltatum*« zvané a *Pelargonium odoratissimum*.

Nejčastěji vidáme za okny *Pelargonium Scarlet*, jež vesměs nad míru bohatě kvetou a z nichž některé odrůdy (*zonale*) pestrými listy se vyznačují. Chybou jest, že listí

Odierské, se tmavší skvrnou na každém květním plátku ;

Anglické, s hořeními dvěma plátky patrně tmavšími ;

Fanci, s květy značně menšími, za to však četnějšími, nejčastěji temnými ; také list bývá drobnější.

Diadematum, jednobarvé anebo měnivé s málo patrným odstínem jiné barvy ;

Remontant, s květy prostředně velkými obyčejně červenými ; kvetou nejhojněji.

List všech má okraj více méně laločnatě zubovitý.

Pelargonium grandiflorum vyžadují větší péče než ostatní příbuzné rody, ba často stěžují si zkušení zahradníci, že se jim nedaří, a že zvláště nesnadno přezimují. Mám více krásných rozličných druhů a dobře mi po léta již prospívají. Celá moje zimní obsluha záležitosti ve skrovném zalévání, když listů vadnouti by začínalo, a v občasném umytí listů i lodyhy (asi dvakrát měsíčně). Ku přezimování hodí se místnost světlá, s teplotou + 5 až 10° R. Při náležitém pěstování kvetou Pelargonie někdy již v měsíci únoru.

Zemí žádají vřesovištnou s listnatou a pískem. Přesazují se na jaře. Výslunní, ač ne přílišné, dobře snesou. V létě pilně je stříkejme však nikoli za slunečního svitu. Jakmile poupata pukati počínají, se stříkáním ustáňme, neboť květy některých odrůd tím skrabatí.

Zalévání tekutou mrvou dvakrát měsíčně dobře jim poslouží.

V novější době vyskytly se na trhu květinářském také plnokvěté odrůdy velkokvětých Pelargonií, k nimž zahradníci počítají všechny ty, jež mají více než 5 plátků květních.

Rozmnožování děje se obyčejně řízký, řidčeji ze semene, ještě méně odnoží na kořenech vyrážejícími.

Ku množení řízký nejvhodnější dobou jest červenec, ač i v dubnu, ba v každý čas od jara do srpna dosti dobře se daří. Připravme si hrnčičky s vrstvou střepin na dně, a naplníme je vřesovkou se silnou přísadou písku ; do těch nasázíme řízký jednotlivě a přiklopme sklenicí. Anebo můžeme množení provésti při větším počtu řízků v bedničce pod sklem, leč nesázíme příliš hustě. Několik dní zůstanou přikryty ve stínu ; stojí-li lupeny zpříma, přivykejme je zvolna na vzduch a slunce, též je mírně kropme. Zalévati musíme velmi opatrně, raději méně a častěji. Ve třech až čtyřech nedělích jsou řízký zakořeněny a počínají růsti ; při rannějším sázení kvetou ještě v témže roce.

Množení ze semen je nejisté, semeno drahé, a mladé rostlinky prvním rokem nekvetou. Zahradníci sejí pelargonie velkokvěté jen

pro docílení nových odrud, které se ale matečným rostlinám co do krásy a velikosti květu zřídka vyrovnávají.

Sejí se do jemné, hojně písčité vřesovky.

Třetí s hora uvedený způsob množení pelargonii velkokvětých možný je pouze tehda, když od kořene vyráží stranou hlavního kmene vedlejší slabý výhonek, jenž se s částí kořene vyjme a vsadí.

Cena 20 kr. až 1 zl. řídí se krásou květů.

Pelargonium roseum, čapí nos růžový, je nejspíše jedním z původních rodů Pelargonii. Nyní málo bývá pěstován. Listí má laločnatější než Pelargonie velkokvětá, leč kvítky nepatrné, bledě růžové.

Pěstuje se jako Pelargonium Scarlet.

Pelargonium odoratissimum je známý tak zvaný »muškát« se sametově hebkým listem, velice libovonným a nepatrným bílým květem. Býval oblíbenou květinou okenní. Spokojí se s dobrou zemí zahradní a snadno přezimuje při + 1 až 4° R.

Pelargonium hederæfolium je rod před nemnohými lety zavedený. Listem podobá se břečtanu, odtud též jméno jeho, květem Pelargonii Scarlet, a pěstuje se podobně jako Pelargonie velkokvěté. Stinná poloha svědčí mu nejlépe. Hodí se velmi dobře do visutých košíčků.

Rozmnožování děje se řízký pod sklem, kde při vyšší teplotě snadno se zakoření.

Cena 10 až 30 kr.

Penstemon

je krásná sice, avšak posud méně pěstovaná rostlina květů náprstkovitých, barev rozličných. Sází se i v zahradách, zimu ale venku nepřetrvá, pročež je nutno pěknější druhy na podzim do hrnků vsaditi a při teplotě + 1—4° R. ve světlé místnosti přezimovati. Penstemon zvláštní péče nevyžaduje a daří se na výslunní v každé dobře zemi zahradní s pískem.

Rozmnožuje se v srpnu řízký, z jara dělením trsů anebo ze semene, které snadno vzhází.

Cena dle krásy květu 10 až 30 kr., špetka semene stojí 15 kr.

Petunia.

Jedna z nejvděčnějších a nejpěknějších květin, pěstuje se jako jednoletá v zahradách i jako víceletá v hrnkách.

Jest mnoho druhů a odrud: petunia celokra ná jednoduchá i plná, jednobarevná, nejčastěji nachová i dvojbarevná, třepenitá, jednoduchá i plná, barev též rozličných. Petunie kvetou obyčejně

Petunia.

něji rostou a nejlépe kvetou, starším pak žloutne, doporučuje se z pěknějších druhů každoročně mladé rostlinky vypěstovati.

Přezimování děje se při $+ 2-5^{\circ}$ R., přesazování záhy na jaře.

Philodendron,

libokeř, pěstuje se pro své krásné listy leskle zelené, někdy pestře žilkované, rozličně vykrajované. Žádá téhož asi pěstování jako Alocasia, jest však v pokoji méně vytrvalý a musí býti častěji umyt. Slunce nesnese.

Rozmnožování děje se řízký anebo postranními výhonky. Ku přezimování potřebuje teploty $+ 10-14^{\circ}$ R.

Cena rostliny 1 až 2 zl.

Phormium tenax — »lenná lilie.«

»Novozelandský len«, je květina posud méně rozšířená. Má listy sytě zelené, mečíkovité; květy tvoří prořídle klasy a svou barvitostí zdaleka vábí.

Phormium prospívá v zemi zahradní s pískem, snadno přezimuje při $+ 1$ až 6° R. a přesazuje se na jaře. Rozmnožování děje se nej-

velmi hojně po celé léto, zvláštní obsluhy nežádají, téměř v každé zemi se daří, jen pohnojíme-li je občas tekutou mrvou a jsoulaciny od 15—30 kr. pročež zasluhují pozornosti té největší. Plným druhům třepenitým co do krásy květů málo květin se vyrovná.

Rozmnožování řízký možno prováděti ve stínu téměř po celé léto. Semeno plných odrůd vydá až 75% rostlin — prázdných a je dosti drahé, skrovná dávka až 35 kr.

Poněvaž rostliny jedno- a dvouleté nejbuj-

lépe rozdělováním; pěstování ze semene je nejisté, poněvač nestejně vzhází. Žádá polostín a v létě hojně vody. Rostlina stojí 1 zl., dávka semene 15 kr. Pestrolisté odrůdy jsou mnohem dražší. Tak na př. nabízí se *Phormium Veitchi* za 2 zl. 50 kr., *Phormium Collensois* za 5 až 10 zl.

Polygala

vidáme za okny zřídka. Je to stromek vzrůstem svým i tvarem listů poněkud myrtě podobný, má však fialové kvítky, asi jako vikev. Pěstování je totéž jako u myrty; vysadíme-li ji v létě ven, sesílí více než v pokoji.

Rozmnožuje se řízky pod sklem anebo do semene, které sít musíme do vřesovky s pískem.

Přezimuje při + 6 až 12° R. a přesazuje se na jaře.

Cena řídí se velikostí stromku a kolísá mezi 30—80 kr., špetka semene stojí 20 kr.

Primula — Prvosenka.

Primula chinensis.

Přicházíme k rodině s četným příbuzenstvem, k prvosenkám či Primulám:

Primula auricula, *Primula chinensis*, *Primula japonica*, *Primula veris*.

První z nich a poslední jsou nejznámější a pěstují se jako vytrvalé v zahradách.

Primula auricula má listy tuhé, bledě zelené a květ sametově hnědý se žlutým středem, ač jsou též odrůdy světlejší.

Primula veris, vypěstovaná původně z lučních petrkličů, kvete zarudle, barvami jasnější či temněji rudými.

Obě daří se v každé zemi na výslunní a dají se v pokoji rychlením velmi záhy do květu přivést.

Rozmnožují se dělením a

ze semene. — Cena 5 až 10 kr. za kus.

Primula chinensis, je rostlinou výhradně pro studený skleník anebo pro pokoj.

Vyznamenává se krásným, rozličně zbarveným květem a může i v zimě do květu býti přivedena.

Abychom nabyli rostlin, kvetoucích v různých dobách, sejme prvosenku čínskou postupně od měsíce dubna do srpna. Semeno je drobné a vysévá se na povrch kypré písčnaté listovky a málo jen se zemí přikryje. Vzešlé rostlinky se záhy přesazují do bedniček anebo do květníků poněkud na husto a drží se blízko světla. Když podrostly, rozsadí se jednotlivě do nevelkých nádob a v nich dále se pěstují. Zimu přetrvávají při +3 až 6° R., vyžadující mírného zalévání vlažnou vodou a čistoty.

Po odkvetení odřezují se mladé výhonky a sázejí se pod sklem do kypré listovky s pískem.

Do větších hrnků z jara přesazené primulky kvetávají v listopadu opět. Cena 10 až 25 kr.

Primula japonika, s květy nejčastěji růžovými ve třech i více kruhovitých přeslenek nad sebou skupenými, málo je posud známa a v pokoji nevalně se daří.

Semeno klíčí velmi nestejně a je-li starší, vzejde teprve po několika měsících. Cena 25 kr. Rod prvosenek rozšířen před nedlouhým časem ještě jedním druhem a to:

Primula obconica, kvetoucí v zimě bílé, někdy narůžověle. Pěstuje se jako *Primula chinensis*, kteréž se ostatně dosti podobá. Cena kusu 20 kr.

***Punica granatum*,**

marhaník, je ozdobný keř, z Afriky pocházející, se svítivě červeným květem, který na koncích jednoletých větví se vyskytuje, a leskle zeleným podlouhlým lupením. Daří se v tučné zahradní zemi s pískem a potřebuje místo výslunné, v létě hojně vody a občas pohnojení. Po odkvetení odřízneme všechny slabší větévky a silnější zkrátíme, aby rostlina hojněji kvetla.

Granátovec má hluboký kořen, pročež vyžaduje hluboké, úzké nádoby. Přesazuje se dle potřeby jednou za rok či za dvě léta. Na zimu ztrácí listí a přezimuje snadno při +1 až 4° R.

Rozmnožování děje se na jaře semenem. — Cena 40 kr.

Reseda

je příliš známa, než abych se o ní šířil nadbytečně. Méně bude známo, že rezedu lze i více let v hrnku udržeti, ba i ve slušný stromek vypěstovati, jako se vůbec děje v Anglii a Belgii.

Keřík rezedový se na podzim zbaví postranních větví a přechovává ve světlé, mrazu prosté místnosti při velmi skrovném zalévání. Rezeda žádá dobrou hnojnou zemi s pískem

Síti je nejlépe hned do hrnků po několik zrnkách, poněvač přesazována ráda zakrní; nadbytečné sazeničky se vytahají.

Cena semene za dávku 5 až 10 kr.

Ku pěstování ve květníku nejlépe se hodí odrudy Rezeda „Machet“ a Rezeda „Gabriela“

Rhododendron (pšeničník),

pěstuje se ve více odrudách a je keřem velice ozdobným i oblíbeným. Vysazuje se i do zahrad, kdež pod dobrou příkryvkou zimu přetrvává.

V pokoji potřebuje zemi listnatou, ještě lépe rašelinnatou, s přísadou vřesovky a písku. Pěstuje se podobně jako azalky indické, jest však méně choulostivý. Květy široce trubkovité bývají nejčastěji barvy nachové. Rozmnožování děje se semenem, z něhož ale pořádku pěkných exemplářů se vydaří. Proto se rhododendrony roubují.

Semeny je velmi drobné a seje se do směsi vřesovky s pískem. Vzešlé rostlinky přesazují se na husto a když sesílily, opět jednotlivě do malých hrnčků, příštího pak jara do větších. Přezimují při +1 až 4° R.

Ačkoli je Rhododendron dosti tuhý, přece má potřebu častého pokropení, zvláště když poupata nasazuje. —

Cena pěkných druhů 50 kr. až 1 zl., semeny 20 kr. za dávku.

Ricinus (skočec),

pěkná listnatá bylina, až 2 m. vysoká, jež obvykle v zahradách ve skupinách nebo jednotlivě na trávnících jako jednoletní pěstována bývá.

Má veliké pětilaločnaté listy a nepatrný, beztvrný, zelenavý květ. Tvrdí se, že rostlina tato mouchy z příbytku vypuzuje. Oleje ricinového užívá se v lékařství proti zácpě.

Ricinus seje se (či vlastně sází) se časně z jara do bedničky v teple; sazeničky přesazují se co možná s obalem země do velikých nádob s kyprou hnojnou zemí zahradní. Semeno podobá se fazolím; požívání jeho je zdraví nebezpečno. Ricinus přezimuje dosti nesnadno při skrovném zalévání v bezmrazné místnosti.

Cena rostliny 10 kr., semeno stojí dávka 10 zrn 5 kr.

Rozmarína,

zatlačená již téměř nadobro myrtou, daří se v dobré zemi zahradní a nevyžaduje žádné zvláštní péče. Rozmnožuje se snadno řízkem i ze semene. Přezimuje při +1 až 4° R. — Cena 10 kr. za slušný stromček.

Růže,

slavená královna květin, v pokoji nikdy se medaří tak jako venku. Mívá květy menší, trpívá mšicemi hojněji a listí často žloutne i opadává. Vadám těmto a chorobám nesnadno jest předejiti.

Jako vhodný způsob pěstování vzácnějších druhů — a růží vůbec — doporučuje se následující: Nejlepší směsí země pro růži v kořenáčích jsou dva díly drnové s jedním dílem listové a něco málo písku; aby růže měly bujně zelené listí, třeba přimíchat trochu sazí. Nádoby hluboké jsou velmi žádoucí; o rychlý odtok vody budiž známým způsobem náležitě postaráno.

Přesazování do větších nádok dítí se může časně z jara anebo v měsíci srpnu, kdy růže obyčejně odpočívají a to každoročně. Po přesazování silně zalévejme a chraňme je několik dnů před slunečním paprsky. Každodenní kropení je požadavkem téměř nezbytným.

V létě musí růže v hrncích pěstované míti hojnost vzduchu, pročež nechávejme okna stále otevřena; jinak jsou mšice zlem nezbytným a listí opadává.

K zalévání růží hodi se jen voda poněkud vlažná, asi téže teploty jako je vzduch. Na podzim zalévojme málo, v zimě ještě méně, za to hojně na jaře i v létě. Svítí-li na květníky slunce, sandno zalitím uško. díme. Časté pohnojení tekutou mrvou je růžím zvláště prospěšno. Mšicemi navštívené růže kropme odvarem tabáku nebo prášku na hmyz.

Přezimovati můžeme je při teplotě $+1$ až 3° R., avšak v místnosti světlé.

Dříve bývalo viděti za okny pouze růže měsíční (bengálské). Z ostatních daří se v pokoji zvláště některé čajovky, mezi nimiž i oblíbená „Marechal Niel“, krásně zlatožlutá, pak Bourbonky : růžová „Loise Odier“ a barvy pleťové „Souvenir de Malmaison“; dále tma-vožlutá Noisetka „Celine Forestier“ a bílá růžově vroubená „Lady Emilie Peel“ a j.

Borbonky kvetou hojněji, když je záhy z jara a po odkvetení seřežeme až na 4 nebo 5 ok; růže popínavé a Noisetky se neřežou.

Cena růží vůbec je známá. Šlechtěné druhy prodávají se po 25 až 1 zl. 50 kr.

Saxifraga.

Za tímto zajisté nepovědomým pojmenováním skryta rostlina jinak dosti známá, totiž lomikámen, jež vídáme za okny často. Má

poněkud tužší listy a z keříků vyrůstají dlouhé nitovité odnože; květ je nepatrný.

Daří se v písčnaté listovce a miluje polohu stinnou. Rozmnožuje se zmíněnými již odnoži, které se ostříhnou a vsadí do země tam, kde listí pučí; také semeno dobře prospívá. Jest více odrůd.

Lomikámen přezimuje snadno při $+1$ až 4° R. a přesazuje se z jara každého roku. — Cena 10 až 30 kr.

Sparrmania afrikana

je květina dosti pěkná, poměrně laciná a přece málo známá. Listi podobá se abutilonu, je však poměrně širší a méně laločnaté; květy

Sparrmania afrikana.

tvary hvězdčovitého skupeny jsou nad větvemi v kulovatých vrcholcích. Rozvíjejí se nejčastěji v únoru.

Rostlina tato daří se ve směsi vřesovky se zemí listovou a pískem; zimní slunce podporuje nabíhání poupat, letním listí žloutne. Kropení aspoň jednou denně je v létě nezbytno.

Přezimování děje se v místnosti jasné při $+2$ až 8° R. Přesazovati lze přes rok na jaře, rozmnožovati nejlépe řízky pod sklem, též semenem. — Cena 50 kr., semene 20 kr.

Streptocarpus,

je nejméně známá gesmáriáda. Krásné trubkovité květy živých barev stojí ve shlucích po několika na jedné lodyze. Pěstování je totéž jako u gesnerií a gloxiníí, s tím toliko rozdílem, že strepto-

Streptocarpus.

carpus nikdy v době odpočinku úplně se nezatáhne. Když pučeti znovu počínají, přesadí se.

Cena hlízy 20 kr. až 1 zl. i více. Rozmnožuje se nejčastěji semenem

Sedum,

rozchodník, známější pod jménem „tučný mužik“ tvoří převislé větve s tučnými kruhovitými listy a nepatrným květem. Prospívá v každé zemi zahradní. Nyní zřídka se již ve květináčích pěstuje. Rozmnožuje se odřízky.

Přezimování, přesazování a cena jako u předešlého.

Scilla,

rostlina ciculovitá, má stvol hustě pokrytý malými květy barvy nejčastěji bělavé; jsou ale též odrůdy s květy modrými anebo červenými. Nejznámější je *Scilla maritima* (amoená) vůbec *mořská cibule* nazývaná, již se i v lékařství na rány užívá.

Scilla daří se v tučné zemi zahradní s přísadou listové a písku. Rozmnožuje se nejsnadněji oddělováním mladých cibulek.

Přezimuje snadno v bezmrazné místnosti; přesazovati potřebuje každého jara.

Cena dle dospělosti cibulí 10 až 50 kr.

Tacety

jsou cibulovité rostliny a podobají se narciskům, mají však široké listy a na každé stopce mnoho květů. Naši zimu venku nepřetrvají a proto pěstují se obvykle ve květináčích, kdež se snadno dají rychliti.

Žádají kyprou vyhnojenou zemi a hojnější zalévání, v němž po odkvetení ustaneme. Když listí zažloutlo, vyjmou se cibulky ze země a v písku přechovají až k době rychlení, asi do měsíce října. Cena jedné cibulky 10 kr.

Tritoma Uvaria

má listy mečíkovité a husté, přes metr vysoké klasy narůžovělých trubkovitých kvítků, které se vyskytují na podzim. Některé odrůdy kvetou žlutě, oranžově i krvavě červeně.

Spokojí se sice obyčejnou zemí zahradní, žádají však dobrý odtok vody, čehož docílíme vylíčeným již způsobem; v létě hojně zalévání, v zimě však velmi skrovné, poněvač kořínky pod cibulemi snadno zahnívají.

Tritomy milují výslunní.

Cena je mírná; 25 až 50 kr. dle odrůdy. Mladé cibulky tvoří se hojně, pročež jest oddělování jich nejlepším způsobem rozmnožování.

Přezimuje při $+1$ až 4°R . Pod suchou pokrývkou vydrží i venku.

Tasconia,

je popínavá rostlina z jižní Ameriky s červenými krásnými květy.

Pěstuje se jako mučenka (*Passiflora*), jest ale dražší, od 50 kr. do 1 zl. Známější je odrůda *Tasconia ignea*, krásnější však *Tasconia Volxemi*. Zrnko jediné ze semene této stojí 5 kr.

Torenia

je velmi bohatě kvetoucí rostlina nízkého vzrůstu. Tvarem svých sametově modrých nebo žlutých — dle odrůdy — květů připomíná rostliny pyskaté i motýlokvěté. Daří se v zemi listové s pískem. Setá v únoru kvete od června do pozdního podzimku, a ačkoli se obvykle jako jednoletá pěstuje, dá se přezimovati ve světlé místnosti při $+8$ až 12°R . stojí 25 kr.

Tradescantie

jsou rostliny teplé a daří se ve stínu ve směsi vřesovky se zemí listnatou a pískem a žádají stálého vlhka. Vyznačují se pestrým, podélně pruhovaným listem barev tmavozelených a červených až fi-

Tradescantie.

alových se stříbřitým odleskem. Některé odrůdy tvoří větve visuté a hodí se do košíčkův. Kvítek je nepatrný, nicméně bujná tato rostlina činí příznivý dojem. Nejpečnější odrůda je *Tradescantia zebrina multicolor*. Přezimuje při $+8$ až 12°R a přesazuje se na jaře. Rozmnožování řízků pod sklem anebo semenem dobře se daří. Cena 40 až 50 kr.

Tropaeolum

jest popínavá rostlina v mnoha odrůdách, s květy ostruhatými. Nejznámější z nich je tak zvaná *řeřicha kapucínská*, *Trop. majus*, která jako jednoletá skoro výhradně jen v zahradách se sází. Jsou ale také druhy v pokoji vytrvalé, z nichž některé v kořenech hlízy tvoří a také svou dobu odpočinku mají.

Druhy jednoleté daří se v každé tučné zemi zahradní; hlízovité potřebují ku zdárnému prospívání přimísení drnovky anebo listovky s pískem, výslunní a vždy čerstvý, vlhký vzduch. Některé odrůdy, na př. *Tropaeolum tricolor Faratti* jsou rostlinami opravdu skvostnými. Hlízy přechovávají se nejlépe v hrnkách s pískem, které se vloží do větších nádob se zemí; tato se občas navlhčí, aby hlízy nezaschly.

Tropaeolum přezimuje při teplotě $+ 4$ až 8° R.

Rozmnožovati lze je snadno semeny; jehož dávka stojí 5 až 20 kr., z některých druhů také pouhých 5 semínek až i 30 kr. Co do barev jsou šarlatové, hnědé pomerančové, jasně žluté, mědré i trojbarevné. Hlízovité jsou poslední dvě.

Cena rostliny od 10 kr. do 1 zl., dle odrůdy.

Tydaea

je gesneria podobající se listím k achimenes, má však o něco větší a živěji zbarvené květy. Pěstování totéž jako všech příbuzných.

Tydaea.

Rozmnožuje se řízký a semenem. Cena hlízy 30 kr.; semene dávka stojí 25 kr.

Tuberosy

jsou květiny cibulovité, které tu i tam v létě v zahradách se vysazují. V nádobách pěstované sází se časně z jara po jedné do menších hrnků, s nimiž se zapustí v zahradě do země na výslunni a drží se v mírné vláze; za okny mohou se postavit do bedničky anebo do větších nádob. Kvetou obvykle v pozdní podzim. Po odkvetení přestanou se zalévati a když zavadly, vyjmou se ze země a přechovávají v písku anebo v pilinách při teplotě $+1$ až 4°R .

Rozmnožují se oddělováním narůstajících mladých cibulek. Cena jedné dospělé cibulky 15 kr.

Tigridia pavonia,

rostlina kosatcovitá s nádherným, žlutým, tmavě skvrnitým květem, jenž pohříchu vytrvá pouze několik hodin. Toť asi příčinou, proč se Tigridia tak pořádku pěstuje.

Venku zimu nepřetrvá. Ostatně nevyžaduje zvláštního ošetřování, pouze dobrou zahradní zemi, výslunni a až do květu hojně vody.

Cibulky přezimují buď v suchém písku anebo vůbec za sucha v místnosti kde nemrzne.

Rozmnožuje se mladými cibulkami dosti hojně. — Cena 10 kr. za cibulku.

Verbena hybrida

pěstuje se v zahradách jako jednoletá, pěknější odrůdy ve květináčích, v nichž více let vydrží a při $+1$ až 4°R . snadno přezimují. Okolichnatý květ její vůbec je znám a bývá fialový, modrý, červený, růžový, bílý, někdy pestrý.

Verbena daří se v každé kypře zemi zahradní v polostínu. Řízky dělají se v srpnu a snadno se zakořeňují. Obvykle seje se verbena (v únoru nebo v březnu) do bedničky, a vzešlé sazeničky se jednotlivě do hrnků rozsázejí.

Cena rostliny 15 až 20 kr., špetky semene 10 kr.

Veronica,

rozrazil, vyskytuje se v mnoha odrudách, s klasy květů bílých, růžových nebo modrých. Daří se v zemi listové s pískem v polostínu. Některé odrůdy sází se v zahradách. Rozmnožuje se snadno řízků i semenem.

Zimu přetrvá při $+1$ až 5°R a na jaře se přesazuje.

Cena 25 až 50 kr.

Viburnum Tinus,

příbuzná kaliny obecné, keř až 2 m. vysoký s krásnými bílými květy. Hnojná země s přísadou vřesovky a písku je pro ni nejpřiměřenější; potřebuje místa výslunného. Přezimování děje se při $+1$ až 4°R .

Viburnum lze množiti řízký na jaře a rozdělováním trsů i semenem. — Cena 30 kr.

Yucca,

palmovitá lilie, je dekorativní rostlina listů podobného Amarillis a Dracaenám. Některé odrůdy mají skvostné liliovité květy skupené hustě na silném stvolu.

Ačkoli Yuccy pod suchou pokrývkou zimu venku přetrvávají, jest přece jistější vzít je na zimu do pokoje a držeti je v teplotě $+1$ až 4°R .

Rozmnožování děje se oddělováním výhonků a ze semene. Toto musí se sít do vřesovky s pískem brzy po uzrání, jinak neklíčí až po mnoha měsících. Přesazovati mají se Yuccy každého jara do směsi hnojné země zahradní s vřesovkou a pískem. Milují výsluní a v létě hojně vody a časté kropení. Cena 40 kr. až 1 zl.

* * *

Yucca.

Lilie.

Radu květin, jež tuto k výběru jsem nabídnul, uzavírám jednou z nejskvostnějších ozdob našich zahrad, kterou jsem v pořadí abecedním opomenul, totiž *lilii*. Některé vzácnější a na zimu chloulostívější odrůdy pěstují se skoro výhradně v nádobách; jiné přetrvávají sice zimu na záhonku, avšak pro krásný květ přece i za okny se chovají.

Z prvních uvádím *L. giganteum*, *Catesbaci*, *Vallichianum* a *nepelense*, ze druhých *L. auratum*, *eximium*, *Harissi*, *lancifolium*, *langistorium*, *tigrinum*, *Thunbergianum* a j.

Všem téměř druhům lilíí dobře se hodí hnojná země s přísadou drnové a písku i dobře uhnílého kravského hnoje, avšak bez látek neshnilých; jen *L. superbum*, *L. pardalinum* a *L. Roezli* žádají vlhkou

zemi slátnnou. Všem pak svědčí hojné zalévání až do květu a častější pohnojení.

Maje na zřeteli výhradně pěstování lilií ve květnicích, pomijím sázení jich v zahradě pouze podotýkaje, že se do volné půdy sázeti mají aspoň až na malé výjimky 30 cm. pod povrch, aby od mrazů škody nevzaly. V nádobách sázejí se skoro vesměs tak hluboko, aby vrchol jich byl přikryt vrstvou země as 10 cm.

Lilie sázejí se od konce srpna do konce října, aby příštím létem kvetly. Čerstvě nasázené cibule musí mít zemi stejnoměrně vlhkou, nikoli mokrou a musí státi v chladnu, pokud se nezakoření a hnáti do stvolu nezačnou. Květníky musí býti velké a zvláště hluboké.

Pro krásný květ zasluhují hojného pěstování lilie tyto :

Lilium auratum, zlatá lilie, původu japonského, s květy bílými, červeně skvrnitými, se zlatolesklou páskou. Cibule při sázení se osype čistým jemným pískem a pěstuje se dále, jak shora naznačeno ; jsouc již ve vzrůstu, dobře prospívá na výslunní. Vyskytuje se v několika odrůdách.

Lilium Krameri má květy veliké, jemně růžové. Cibulky jsou malé a pěstují se jako předešlé.

Obě tyto a valný počet jiných pocházejí z Japonska.

Lilium eximium, z Číny převezená, má veliké, čistě bílé květy a pěstuje se ve směsi země s vrchu zmíněné velmi snadno. Pro nízký vzrůst vzlašt dobře se za okna hodí.

Podobná této, též bílá a libovonná je *Lilium Harissi*.

Lilium Browni má květy rovněž bílé, s nádechem purpurovým a dlouhým kalichem. Potřebuje přísady země vřesovistné. Cibuli radno vsaditi zprvu do nádoby malé a po zakořenění do větší.

Lilium auratum.

Lilium giganteum, lilie obrovská z Nepalu, vyžaduje přezimování v místnosti bezmrazné a daří se ve směsi vřesovky se zemí zahradní a pískem. Do nádob vsadí se tak, aby jen spodní šupiny cibule zemí byly přikryty.

Lilie tato vyhání peň až 3 m. vysoký s 10 až 14 velkými nálevkovitými květy uvnitř s nádechem fialovým, zevně nazelenale bílými. Rozmnožuje se oddělováním narůstajících cibulek.

Lilium Catesbaci pochází z jihu Severní Ameriky, vyžaduje pouhé vřesovky a je značně chloulostiva. Květy podobají se tvarem zvonkům a jsou barvy oranžově nachové.

Lilium colchicum, kavkazská lilie, velmi krásná a otužilá, kvete bohatě na stolech a 1·5 m. vysokých, má květy hedvábitě lesklé, bledě žluté, s jemnými černými tečkami. Sází se do nádob co možná hlubokých a žádá lehkou zahradní zemi s pískem.

Lilium lancifolium též velmi krásná, daří se v každé zemi písčité a sazí se ve květníku jen do poloviny cibule; když pak roste, vyrážejí na dolní části kmene kořeny a tu musí se země přidati, aby kořínky tyto byly přikryty.

Rychlením přivede se do květu před obvyklým časem; jinak spadá doba květu do srpna až do října. Jest více odrůd; nejskvostnější je *Lilium lancifolium Melpomene* s květy karminovými, bíle ovroubenými. —

Lilium longiflorum s květy dlouhými, nálevkovitými, čistě bílými. Odpočívá jen krátce a může rychlením již v dubnu do květu přivedena býti.

Lilium tigrinum, daří se ve vlhké zemi zahradní nejlépe. Květy jsou nejčastěji červenavě oranžové, u některých odrůd až nachové temně skvrnitě; jsou i plné druhy.

Lilium Thunbergianum pro nízký vzrůst do hrnků zvláště dobře se hodí. Jest více odrůd, barev nejčastěji žlutých, bledších i tmavších rozličně červeně skvrnitých, též červených i růžových. Nejvzácnější je odrůda *L. Th. transiens flore pleno* (fulgens staminosum) s květy plnými. —

Přestávám na družích zde vyjmenovaných, ač jest lilí sta odrůd. Pilnější pěstovatel dovedl by si zajisté vybrati.

Cena lilí řídí se dospělostí cibulí, hlavně však vzácností druhu.

Lilium auratum stojí 40 kr. — 1 zl., (letos ceny klesly), *Lilium Krameri* až 1 zl. 50 kr., *Lilium eximium* 80 kr. až 1 zl., *Lilium Harissi* 40 kr. až 1 zl., *Lilium Browni* 2 zl., *Lilium giganteum* 3 zl. i více, *Lilium Catesbaci* 1 zl. 50 kr., *Lilium colchicum* 1 zl.,

Lilium lancifolium 40 až 80 kr., Lilium longiflorum 30 kr., Lilium tigrinum 10 až 50 kr., Lilium Thunbergianum 30 až 50 kr., Lilium Thunbergianum transiens 1 zl. 50 kr.

* * *

Konče dílko své nemohu zamlčeti, že nikterak nepokládám ho za jakýsi *povšechný* návod ku pěstování květin v pokoji vůbec. Také vynechal jsem nejednu rostlinu, kterou přítel květinář marně bude hledati. Jednak nemohl jsem pro obmezenost místa pojati všech, s nimiž jsem obeznámen, jednak vynechal jsem ty nejchoulostivější anebo méně pěkné — ovšem tyto po mém subjektivním úsudku.

Přál-li by sobě někdo z milých čtenářů zvláštního bližšího sdělení o některé květině, rád jsem ochoten mu ho podati, pokud mé vědomosti stačí.

OBSAH.

	Str.
Předmluva	2
I. Část všeobecná	1—19
II. Část	20
Abutilon	20
Accacia	20
Agapanthus	21
Agave	22
Achimenes	22
Alocasie	23
Amaryllis	23
Anthurium	24
Aralia Sieboldi	25
Araucaria	25
Aspidistra elatior	26
Asparagus comorensis	26
Azalea	27
Begonie	29
Bouvardia	30
Caladium	31
Calceolárie	31
Calla aethiopica	32
Camellia japonica	32
Campanula pyramidalis	33
Canna	34
Celosia	34
Cineraria hybrida a Cineraria maritima	35
Clematis	36
Clerodendron fragrans	36
Climanthus Dampierri	36
Coffea arabica	37
Coleus	38
Convulvulus	38
Crinum	39
Crocus	39
Cuphea	40
Cyclámen	40
Cytisus Lophanta — Čilimník	42
Diantus — karafiát	42
Dodecatheon Meadia	43
Dracaena	44
Echeveria	44
Erica	45

	Str.
Eucharis amazonica	45
Ficus elastica	45
Fuchsia	46
Fragaria indica	48
Funkia japonica	49
Gaillardia	49
Gardenia	49
Gesneria	49
Gladiolus, mečík	50
Gloxinia	51
Glycine	52
Habratamnus	52
Heliotropium	52
Hedera	53
Helleborus niger	53
Hibiscus chinensis	53
Hoya carnosa	54
Hyacinty	54
Hydrangea hortensis	57
Cheiranthus	57
Choisya ternata	58
Chlorophytum	59
Chrysanthemum indicum	59
Immantophylum	60
Impatiens sultani	61
Ismene calathina	61
Isolema hirsuta	61
Isolepis gracilis	61
Isotoma longiflora	61
Kaktus	61
Kapradiny	62
Lachenalia pendula	63
Lantana hybrida	63
Lophospermum scandens	63
Lycoris Terraccianii	64
Magnolia	64
Maurandie	64
Mimosa pudica	65
Mimulus tigrinus	65
Myrtus communis	66
Montbretia crocosmiaeflora	66
Nagelia	66
Nerine sarniensis	66

	Str.
Nicotiana affinis	67
Oleandr Nerine	67
Orange	67
Orchideae	67
Ostrowskia	69
Passiflora-Mučenka	69
Palmy	70
Pelargonie	71
Penstemon	73
Petunia	73
Philodendron	74
Phormium tenax — lenná lilie	74
Polygala	75
Primula — Prvosenska	75
Punika granatum	76
Reseda	76
Rhododendro	77
Ricinus	77
Rozmarina	77
Růže	78

	Str
Saxifraga	78
Sparrmania afrikana	79
Streptocarpus	80
Sedum	81
Scilla	81
Tacety	81
Tritoma Uvaria	81
Tasconia	82
Torenia	82
Tradescantie	82
Tropaeolum	82
Tydaea	83
Tuberosy	84
Tigridia pavonia	84
Verbena hybrida	84
Veronica	84
Viburnum Tinus	85
Yucca	85
Lihe	85

